НАША СВАБОДА

№76(163) ВЫДАЕЦЦА З 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

23 ЛІПЕНЯ 2001 года
ПАНЯДЗЕЛАК

Адрас:
220123, г.Мінск, а/я 103

тэл. 228-69-18, 210-02-53

E-mail:
NPSvaboda@irex.minsk.by
http://www.svaboda.com

КОШТ СВАБОДНЫ

На «Славянскім базары» выступіла ахова Лукашэнкі

Групавое збіццё чалавека групай прадстаўнікоў аховы прэзідэнта і міліцыянерамі ніколі, відаць, не мела столькі гледачоў, як у Віцебску на цырымоніі адкрыцця «Славянскага базару». Прэс-служба БНФ «Адраджэнне» паведаміла, што міліцыяй быў жорстка збіты актывіст віцебскага Маладога Фронту Андрусь Капорыкаў. У той момант, калі ўсе ўдзельнікі канцэрта выйшлі на сцэну амфітэатра, Андрусь Капорыкаў з кветкамі ў руках наблізіўся да сцэны і разгарнуў бел-чырвона-белы сцяг. Пры гэтым ён выгукнуў: «Жыве Беларусь! Няхай нам дапаможа Бог!». Гэты воклiч і від нацыянальнага сцяга сарваў з месцаў групу з сямі чалавек аховы прэзідэнта. А.Капорыкаў паспеў яшчэ раскідаць маладафронтаўскія ўлёткі і наклейкі. Як паведамляе прэс-служба БНФ «Адраджэньне», супрацоўнікі аховы збівалі хлопца на вачах гледачоў з надзвычайнай жорсткасцю. Капорыкаў крычаў «Жыве Беларусь!», пакуль не страціў прытомнасць. Яго вынеслі з амфітэатра, і калі ён апрытомнеў, дык убачыў, што ляжыць на асфальце, аточаны супрацоўнікамі міліцыі, якія зноў пачалі яго збіваць. Пасля збіцця хлопца адвезлі ў Кастрычніцкі раённы аддзел унутраных справаў, дзе на працягу 4 гадзінаў тройчы дапытвалі. На А.Капорыкава складзеныя тры пратаколы. У сувязі з жорсткім збіццём чалавека на так званым свяце песні БНФ заяўляе, што за кожны выпадак гвалту над маладымі актывістамі дэмакратычнага руху ўлады панясуць адказнасць.

Расправа міліцыі з маладафронтаўцам на вачах публікі і артыстаў ёсць яшчэ адным сведчаннем дзікунства сённяшняга пануючага рэжыму.

Стась ЧАРОПКА

«Пятерка» выдвинула одного

Фота Ул.ШЛАПАКА

Долго и мучительно «пятерка» оппозиционных претендентов в президенты (председатель Федерации профсоюзов Владимир Гончарик, лидер «Региональной Беларуси» Семен Домаш, первый секретарь ЦК Партии коммунистов Сергей Калякин, бывший премьер-министр Михаил Чигирь и экс-министр обороны Павел Козловский) шли к определению единого претендента. И 21 июля во второй половине дня наконец-то «пятерка» от широкой общественной коалиции назвала единого претендента – им стал председатель Федерации профсоюзов Белорусской Владимир Гончарик. Это произошло примерно в то же время, когда Центризбирком определил, что «первые группы, которые по данным журнального учета уже прошли стотысячный порог, – это Лукашенко, Домаш, Гайдукевич и Гончарик. В пограничном состоянии находятся группы Калякина, Маринича, Калугина, где-то вместе с ними Чигирь, Синицын и Козловский».

По большому счету, это историческое событие, поскольку позволит объединить различные оппозиционные силы, до сих пор делавших ставку на различных претендентов. Результаты последнего раунда консультаций «пятерки» комментирует «виновник торжества» Владимир Гончарик.

– Владимир Иванович, как завершились консультации «пятерки»?

– Избрали и назначили единого. Решение состоялось однозначно. Это Гончарик.

Окончание на стр.3

Бяльмо на воку ўладаў

21 ліпеня «пяцёрка» патэнцыйных кандыдатаў у прэзідэнты ад апазіцыі і рух «За новую Беларусь» звярнуліся да прэм'ер-міністра Беларусі Уладзіміра Ярмошына стварыць урадавую камісію па расследаванні зніkненняў палітычных апанентаў рэжыму на Беларусі.

Двума днямі раней Канфедэрацыя «За сацыяльныя перамены» звярнулася з аналагічным пасланнем да старшыняў Савета рэспублікі Аляксандра Вайтовіча і палаты прадстаўнікоў Анатоля Малафеева. У звароце гаворыцца, што Уладзімір Ганчарык перадаў у незалежныя СМІ «сакрэтныя дакументы», якія пацвярджаюць дачыненне ўладаў да знікнення Юрыя Захаранкі, Віктара Ганчара ды Анатоля Красоўскага, аднак «з боку органаў улады няма адпаведнай рэакцыі на апублікаваныя сакрэтныя дакументы». Між тым, «у выступленнях былых высокапастаўленых чыноўнікаў адміністрацыі прэзідэнта пацвярджаецца магчымасць фактаў фізічнага знішчэння Ю.Захаранкі, В.Ганчара і А.Красоўскага спецыяльнай групай па загадзе кіраўніцтва савета бяспекі. Канфедэрацыя «За сацыяльныя перамены» звяртаецца да Нацыянальнага сходу пра неадкладнае скліканне надзвычайнай сесіі і стварэнне грамадскай камісіі па расследаванні апублікаваных фактаў удзелу вышэйшых службовых асобаў дзяржавы ў здзейсненых злачынствах», – гаворыцца ў звароце.

Рэакцыі ніводнага пакуль няма, сказаў адзін з кіраўнікоў Канфедэрацыі старшыня прафсаюза АСМ Аляксандр Бухвостаў. На ягоную думку, «пяцёрка» звярнулася да У.Ярмошына, бо болей звяртацца няма да каго. А.Бухвостаў лічыць, што прэм'ер і кіраўнікі Нацыянальнага сходу мусяць «адмежавацца ад уладаў, якія замешаныя ў зніkненнях людзей».

«Пяцёрка» і рух «За новую Беларусь» заклікалі А.Лукашэнку зняць сваю кандыдатуру з выбарчай кампаніі, паколькі ён «не мае маральнага права балатавацца ў прэзідэнты» ў звязку са зніkненнямі.

Рыгор БУЯН

КРЫМІНАЛ

У Курапатах учынены чарговы акт вандалізму

Ва ўрочышчы Курапаты ўчынены чарговы акт вандалізму. Як вядома, у 30-40-я гады мінулага стагоддзя тут праводзіліся масавыя расстрэлы людзей, якія былі абвінавачаныя камуністычным рэжымам.

Як расказаў карэспандэнту БелаПАН кіраўнік канцылярыі Кансерватыўна-хрысціянскай партыі-БНФ Уладзімір Юхо, невядомымі разбураны невялікі помнік – дар народа Злучаных Штатаў Амерыкі. Па словах Юхо, ён убачыў гэта раніцай 22 ліпеня. Яшчэ 20 ліпеня помнік быў цэлы. Найхутчэй, робіць ён выснову, акт вандалізму адбыўся ў ноч на 22 ліпеня.

Невялікі манумент уяўляў сабою гранітную пліту, устаноўленую на дзвюх бетонных падстаўках. На пліце выбіты надпіс на дзвюх мовах – англійскай і беларускай: «Ад народа Злучаных Штатаў Амерыкі беларускаму народу дзеля памяці». Па словах Юхо, ад часткі помніка з англійскім тэкстам адбіты кавалак. Гранітная пліта адкінутая прыкладна на два меры. Уладзімір Юхо, які разам з іншымі актывістамі апазіцыі ўстанаўліваў помнік 9 студзеня 1994 года, выказаў абурэнне гэтымі варварскімі дзеяннямі.

Юхо і іншыя прадстаўнікі апазіцыі маюць намер звярнуцца ў міліцыю.

Генадзь БАРБАРЫЧ

Фота Ул.ШЛАПАКА

Так выглядаў дар народа ЗША Беларусі да вандальскай акцыі

Ганчарык лістуе Пуціну

Старшыня Федэрацыі прафсаюзаў Беларускай і названы «пяцёркай» адзіным кандыдатам ад дэмакратычных сілаў Уладзімір Ганчарык даслаў прэзідэнту Расіі Уладзімру Пуціну копіі дакументаў, якія сведчаць пра датычнасць некаторых асобаў у атачэнні Аляксандра Лукашэнкі да знікнення Юрыя Захаранкі, Віктара Ганчара і Анатоля Красоўскага.

Нагадаем, што раней У.Ганчарык накіраваў гэтыя самыя дакументы А.Лукашэнку, але той адказаў маўчаннем. Як і Пракуратура, і міністэрства ўнутраных справаў. У лісце да Пуціна прэтэндэнт на пасаду прэзідэнта Беларусі піша: «Звярнуцца да вас мяне прымусілі вельмі сур'ёзныя абставіны. На працягу апошніх гадоў у Беларусі знік шэраг палітычных і грамадскіх дзеячаў. Значная частка грамадства лічыць, што расследаванне, якое праводзіцца праваахоўнымі органамі па гэтых фактах, наўмысна тармозіцца. Гэта пацвярджае спецыфічная рэакцыя прэзідэнта Рэспублікі Беларусь А.Р.Лукашэнкі на мой зварот да яго ад 13 ліпеня гэтага года. Я прасіў кіраўніка дзяржавы правесці руплівую праверку звестак, прыведзеных у дакументах. Аднак замест аб'ектыўнага разгляду ўсіх акалічнасцяў была хутка разгорнута кампанія, якая мела на мэце адцягнуць увагу грамадскасці ад сапраўдных прычынаў і вінаватых злачынстваў, звязаных са зніkненнямі людзей».

У.Ганчарык тлумачыць свой зварот да У.Пуціна спадзевам, што расійскі прэзідэнт, азнаёміўшыся з дасланымі матэрыяламі, нейкім чынам паўплывае на А.Лукашэнку, каб напярэдадні прэзідэнцкіх выбараў у Беларусі паболела законнасці.

Алесь КАТОВІЧ

Хто сабраў 100.000?

Паводле папярэдніх дадзеных Цэнтрвыбаркама, 100 тысяч подпісаў сабралі толькі ініцыятыўныя групы С.Гайдукевіча, У.Ганчарыка, С.Домаша, А.Лукашэнкі. У астатніх нібыта альбо меней, альбо яны знаходзяцца «ў памежным стане». Па інфармацыі ж са штабоў патэнцыйных кандыдатаў на прэзідэнцкае крэсла, неабходная колькасць подпісаў маецца яшчэ ў М.Марыніча, М.Чыгіра, А.Ярашука. Больш дакладная інфармацыя будзе 23-24 ліпеня.

Напад на кіроўцу Домаша

Невядомыя зламыснікі напалі ў Мінску на кіроўцу Сямёна Домаша Руслана Марунчыка. Некалькі тыдняў таму Р.Марунчыку прапаноўвалі супрацоўніцтва беларускія спецслужбы, гэта значыць перадаваць інфармацыю з выбарчага штаба С.Домаша, на што той адказаў адмовай.

Дэкрэт №8 у дзеянні

Супрацоўнікі міліцыі Хоцімскага раёна Магілёўскай вобласці канфіскавалі ўсю аргтэхніку адзінай у рэгіёне незалежнай газеты «Беларускі Усход». Такія дзеянні праваахоўнікі патлумачылі выкананнем дэкрэта №8 аб дабрачыннай замежнай дапамозе.

Галасаваць можна і за мяжой

Паводле пастановы Цэнтрвыбаркама, за мяжой у трох дзесятках краінаў створаныя 37 участкаў для галасавання падчас выбараў прэзідэнта Беларусі. Замежныя выбарчыя ўчасткі, якія размесцяцца ў дыппрадстаўніцтвах нашай краіны, прыпішуць да Ленінскага раёна Мінска.

15-ыя ў Еўропе

Паводле прадстаўніцтва ААН у Беларусі, за апошнія 10 гадоў колькасць насельніцтва Беларусі скарацілася на 107 тысяч чалавек. Найбольшая розніца паміж паказнікамі памерлых і народжаных на Гомельшчыне і Магілёўшчыне. Зараз наша краіна па колькасці насельніцтва на 15 месцы ў Еўропе.

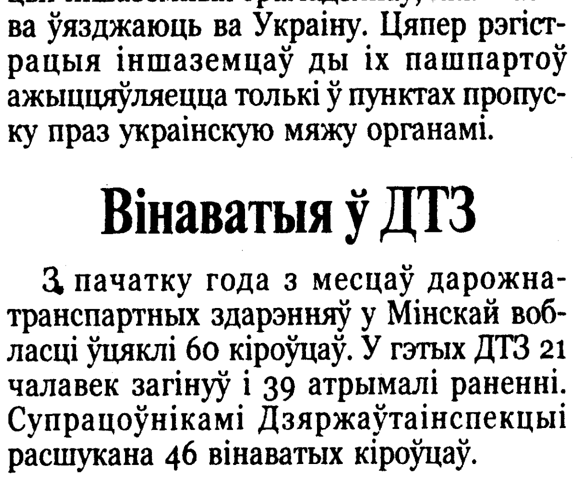
Украіна спрашчае ўезд

Украіна спрасціла працэдуру рэгістрацыі іншаземных грамадзянаў, якія часова ўязджаюць ва Украіну. Цяпер рэгістрацыя іншаземцаў ды іх пашпартоў ажыццяўляецца толькі ў пунктах пропуску праз украінскую мяжу органамі.

Вінаватыя ў ДТЗ

З пачатку года з месцаў дарожна-транспартных здарэнняў у Мінскай вобласці ўцяклі 60 кіроўцаў. У гэтых ДТЗ 21 чалавек загінуў і 39 атрымалі раненні. Супрацоўнікамі Дзяржаўтаінспекцыі расшукана 46 вінаватых кіроўцаў.

НАДВОР'Е

Курс наяўнага долара на «чорным рынку»

1450

НАЗІРАЛЬНІК

АБСЕ будзе наглядаць за выбарамі

Насуперак усялякім прагнозам, Бюро па дэмакратычных інстытутах і правах чалавека АБСЕ ўсё ж дашле міжнародных наглядальнікаў на прэзідэнцкія выбары, якія пройдуць 9 верасня. 14 доўгатэрміновых наглядальнікаў БДІПЧ АБСЕ прыедуць у Мінск за шэсць тыдняў і будуць сачыць за падрыхтоўкай выбарчай кампаніі, а 150 наглядальнікаў будуць адкамандзіраваныя сачыць толькі ў дзень выбараў. Пра гэта Кансультатыўнаму савету апазіцыйных палітычных партыяў паведаміў кіраўнік КНГ АБСЕ пасол Ханс-Георг Вік, які толькі-толькі вярнуўся з Вены. У аўстрыйскай сталіцы Ханс-Георг Вік трымаў справаздачу перад Пастаянным саветам АБСЕ аб сітуацыі на Беларусі, у тым ліку і пра неабходнасць міжнароднага назірання за выбарамі. Нягледзячы на высновы шматлікіх місіяў, якія канстатавалі адсутнасць усялякага прагрэсу ў дэмакратызацыі нашай краіны, АБСЕ палічыла ўсё ж накіраваць каманду наглядальнікаў для асабістага сачэння за ходам прэзідэнцкай гонкі. Адзіная загвоздка палягае ў тым, што афіцыйны Мінск дагэтуль не абцяжарыў сябе пасылкай запрашэння, без чаго прысутнасць міжнародных наглядальнікаў на выбарах бачыцца немагчымай.

Рыгор БУЯН

Лукашэнка патанае ў цынізме

Лідэр Беларускай партыі жанчын «Надзея» Валянціна Палевікова ад імя Савета партыі звярнулася да Аляксандра Лукашэнкі з адкрытым лістом, у якім абвінавачвае прэзідэнта ў «бессардэчнасці і цынізме».

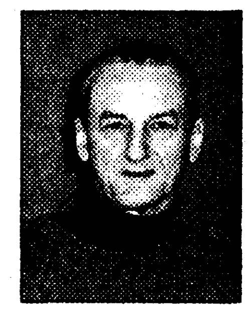
Падставай для такіх абвінавачванняў, як вынікае з ліста, стала нядаўняе выступленне Лукашэнкі па Беларускім тэлебачанні, калі ён назваў паездку жонак зніклых у Беларусі людзей «мітуснёй», а матэрыялы, якія даюць спадзяванне на ўстанаўленне ісціны, – «смецем».

«Вы не праявілі ні чалавечага спачування да бяды, якую перажываюць родныя і блізкія зніклых, ні чаканага ад кіраўніка дзяржавы жадання разабрацца ў тым, што ж адбылося, устанавіць вінаватых, — піша лідэр жаночай партыі. — Гучныя справы сур'ёзна непакояць грамадскасць нашай краіны. Іх уже не ўдасца замоўчаць. І рабіць выгляд, быццам нічога не адбывалася, Вам не да твару не толькі як прэзідэнту, але і як чалавеку, у якога ёсць родныя і блізкія».

Ірына ЛЕЎШЫНА

Падлівай! Залівай! Налівай!

Некалі даўно лета было, бадай што, самім кепскім сезонам для аматараў выпіць. Беларусы летам звычайна стаіранна працавалі, бо, як кажуць у нас разумныя людзі, «летні дзень год корміць». Святкавалі значна пазней, пад халады, ці амаль што ў маразы. А цяперака – інакш. Ужо каторы год як пачалася ў нас славянскія традыцыі, невераго дна блізкія да былых расейскіх. Рэтра-інтэграцыя называецца. Некалі, бывала, едзеш на цягніку з Масквы скрозь да Урала і бачыш вакол пустыя сядзібы, п'яных гарманістаў з бабамі ў абдымках, паваленыя платы, пахіленыя хаціны, кінутыя ў полі трактары ды пустазелле вышэй галавы. Цяперака вось і мы скрозь увесь год не вылазім са святаў. Моцна п'ем і моцна гуляем. Работы ўсё адно няма, грошай не плацяць, заводы поўнасцю запушчаны. Іграем на гармоніках, сядзім на прызбах, пазіраем у тэлевізар з раніцы да вечара. Толькі што, здаецца, быў ваенны парад сенакасілак на вуліцах Мінска. Бегалі на лыжах па асфальце. Цэлы тыдзень сёрбалі гарэлку ды білі морды адно аднаму, бо што ж болей рабіць? Ажно на днях і ў Віцебску пачаліся скокі й бубны. «Эх, маць-перамаць! Палюбіла я мілёнка, а мілёнак не прышол... Давайце, таварышчы, вып'ем эці полныя стаканы огненай любві за арцістку Надзежду Бабкіну, вернава таварышча таварышча Лукашэнкі!». Сканчацца скокі ў Віцебску – пачнецца поўзанне на карачках пад сталамі на зажынках, а потым – на дажынках. Суцэльны кайф і свята на ўвесь свет. Рэкі самагонкі, мора песень, акіян радасці...

Між тым радавацца няма чаму. У прэсе друкуюцца матэрыялы па датычнасць улады да забойстваў мірных беларускіх грамадзянаў. У крымінальных злачынствах вінавацяцца вельмі адказныя персоны сучаснай беларускай палітыкі. Выплываюць на свет жахлівыя дэталі гэтых распраў, вельмі падобныя да тых, што мы чыталі некалі ў дзяцінстве ў кніжцы пра фашыстаў «Нельга забыць». Беларуская ўлада ў вачах міжнароднай супольнасці пастунова набывае пэўны імідж серыйнага забойцы. І гэтая трагедыя на фоне віцебскіх гарэзлівых скокаў і бубнаў набывае ўвогуле фантасмагарычнае адценне, быццам робіцца той «Славянскі базар» не ў прыгожым сучасным месце, а ў пекле, сярод інкубусаў ды пачвараў. Глядзіш на тэлеэкран, дзе мітусяцца нейкія спевакі і танцоры, ды й думаеш: «Гэта дурны сон. Спакойна выраблялць зараз скокі на сцэне перад гэтай уладай можа толькі вар'ят. Пэўна, нешта ж такое з намі сапраўды здарылася».

Аляксандар ДУБРАВІН

АКЦЫІ

Мітынг і канцэрт за незалежнасць

Мінгарвыканкам разгледзеў заяўку на правядзенне 27 ліпеня, у адзінаццатую гадавіну абвяшчэння дзяржаўнага суверэнітэту Беларусі, мітынга і канцэрта пад назвай «Пабудуем Дом наш – Беларусь».

Арганізатары акцыі меркавалі наладзіць яе ў сталічным парку імя Горкага, аднак мінскія ўлады далі дазвол толькі на парк Дружбы народаў у раёне плошчы Бангалор з 17 да 21 гадзіны. У канцэрце па сканчэнні мітынга ўдзел возьмуць рок-гурты «Крама», «Н.Р.М.», «Zet», «Уліс» ды іншыя.

Алесь КАТОВІЧ

ЗДАРЭННІ

Спякота не дае жыць

Спякота, што ўсталявалася ў Беларусі апошнімі тыднямі, працягвае забіраць жыцці. З пачатку года за шэсць з паловай месяцаў у беларускіх рэках і азёрах патанула звыш 760 чалавек. Традыцыйна болей за ўсё людзей патанае на Віцебшчыне і Міншчыне.

Гэта болей, чымсьці ў мінулым годзе, а вось у параўнанні з пазалеташняй водна-трагічнай статыстыкай тапельцаў сёлета меней. Так, за першае паўгоддзе летась патанула 534 чалавекі, а ў 1999 годзе – 843. Таго году толькі ў чэрвені патанулі 542 купальшчыкі.

Праўда, сёлетні гарачы ліпень набліжаецца да гэтага сумнага рэкорду. Паводле паведамленняў Рэспубліканскага таварыства выратавання на водах, толькі за адзін тыдзень ад 9 па 15 ліпеня патануў 141 чалавек. Наогул кожны ліпеньскі дзень на вадзе ў Беларусі гіне ў сярэднім дзесятак чалавек. А, як прагназуюць сіноптыкі, спякотнае надвор'е захаваецца да канца месяца.

Амаль 10% ахвяраў – дзеці, 60% – тыя, хто палез купацца нападпітку. Толькі некалькі чалавек патанулі на неахоўных рэках, азёрах і вадасховішчах.

У шэрагу раёнаў Мінска гэтымі днямі спёка прывяла да перавышэння нормы канцэнтрацыі аміяку ў паветры ў два разы (Курасоўшчына, Дражня, раён плошчы Свабоды), а фармальдэгіду – утрая (блізу Чыгуначнага вакзала).

Кірэй МАНУЙЛА

Жанчыны рыхтуюцца выбіраць

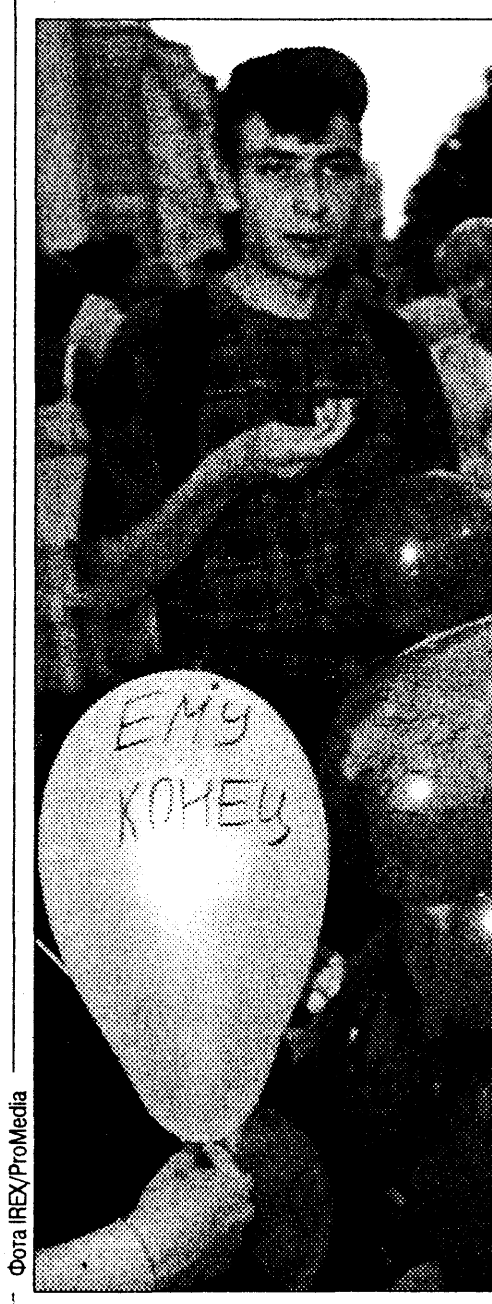
Беларуская арганізацыя працоўных жанчын (БАПЖ) распрацавала ўласны комплекс мерапрыемстваў у рамках грамадскай кампаніі «Выбірай!». Іх мэта — заклікаць жанчын да свядомага ўдзелу ў выбарах, растлумачыць ім неабходнасць галасавання менавіта 9 верасня, а не датэрмінова, каб зменшыць верагоднасць фальсіфікацыяў, а таксама стварыць пазітыўны настрой напярэдадні выбараў кіраўніка дзяржавы.

У рамках кампаніі ў 12 гарадах Беларусі плануецца правесці семінары-сустрэчы, прысвечаныя канстытуцыйным правам асобы – на спрыяльнае навакольнае асяроддзе, на адукацыю, на дастойнае жыццё і іншыя. Семінары пройдуць у форме ток-шоу, падчас якіх удзельніцам — жанчынам з розным сацыяльным статусам – будзе прадастаўлена магчымасць выказаць свае думкі. Па выніках семінараў будзе зняты 20-хвілінны дакументальны фільм.

Апрача таго, у жніўні Беларуская арганізацыя працоўных жанчын плануе правесці некалькі сацыяльных акцыяў узаемадапамогі па зборы рэчаў першай неабходнасці для дзіцячых дамоў. У канцы жніўня-пачатку верасня будуць арганізаваныя дзіцячыя святы на ўсіх гарадах, дзе існуюць аддзяленні БАПЖ.

Наталля КУЛАГІНА

«Базар» урэзалі

Фота IREX/ProMedia

Праграма «Славянскага базару», які распачаўся 20 ліпеня ў Віцебску, у параўнанні з тым, як усё планавалася, досыць значна скарацілася. Паводле кіраўніка дырэкцыі фестывалю Радыёна Баса, справа ў тым, што міністэрства фінансаў зменшыла агульны каштарыс «базару» і недадала на яго 200 тысяч долараў.

Больш за ўсё пацярпелі джазавая, тэатральная і кінапраграмы. Натуральна, пад скасаванне не маглі патрапіць такія «базарнікі», як Кіркораў ці падыбарная сустрэча Лукашэнкі з Пуціным і Кучмам.

Алесь КАЗЛЮКЕВІЧ

Шукаюць а-ля Лукашэнку

У Жабінцы былі затрыманыя Генадзь Самойленка і два жыхары Брэста Зміцер Пагарэльскі і Андрэй Залатар. Побач са школай да вышэй пазначаных асобаў пад'ехаў міліцэйскі аўтамабіль. Міліцыянты, без прад'яўлення дакументаў і не прадстаўляючыся, прагледзелі рэчы, якія знаходзіліся ў іх торбах.

Хлопцаў без аніякіх тлумачэнняў даставілі ў Жабінкаўскі РАУС.

Са словаў дзяжурнага па РАУС Дубіны, іх ніхто не затрымліваў, проста яны прыбылі «на бесяду».

Іх затрымалі ў сувязі з тым, што нехта, пераапрануты Лукашэнкам, прапаноўваў жыхарам Жабінкі заробкі ў памеры 500 долараў. Адначасова распаўсюджваліся камічныя «грошы» і спецвыпуск газеты НАША СВАБОДА.

У Жабінкаўскі РАУС былі таксама дастаўленыя 3 непаўнагадовыя жыхаркі Брэста Яўгенія Борсук, Святлана Чарняўская і Крысціна Чарко (ім па 15 гадоў). У Яўгеніі Борсук забралі маску, белы халат і нямецкую каску. Пасля правядзення праверкі рэчы абяцалі вярнуць.

У.ВЯЛІЧКІН

ЗУБР

Призыв выбирать звучит все громче

В преддверии визита в Борисов Александра Лукашенко власти принялись усердно чистить и латать годами не ремонтированные дома и дороги в центре города. Не сбавляет темпов и ЗУБР: в Борисове продолжают появляться многочисленные граффити.

Дневная расклейка людьми в майках «Время выбирать!» стала для города повседневностью. Листовки, наклейки быстро заполняют свободное пространство рекламных тумб и досок объявлений на остановках и улицах города. Рабочие Борисова продолжают получать возле проходных предприятий от людей в усатых масках зарплату — 100 «лукашиков».

Осужден за Тибет

В Минске прошел суд над активистом движения сопротивления ЗУБР Анатолием Падошкиным. Его судили за участие в пикете в защиту независимости Тибета, который был приурочен к визиту в Минск лидера Китая Цзян Цзэминя.

Судья Войцехович сочла необходимым допрос только одного свидетеля — сержанта милиции Ворона, который и задерживал «зубровца». Несмотря на явно противоречивые и сбивчивые показания сотрудника милиции, Падошкина признали виновным в нарушении п. 1 ст. 167 КоАП. Судья приговорила его к штрафу размером 20 минимальных зарплат (около 100 долларов).

Летучие отряды «накрывают» деревни

Рейдовая группа Шкловского отдела движения сопротивления ЗУБР за прошедшую неделю провела рейды по деревням и селам Шкловщины. Местные жители получали НАШУ СВАБОДУ, а также оставили после себя граффити «Время выбирать!» и «ЗУБР».

Несколько молодых людей из деревень присоединились к движению.

В самом же Шклове зубрам пыталcя чинить препятствия ст. участковый Стрижанов В.П., которому казалось, что выходные данные на газете написаны слишком мелко.

СУД

Іск да газеты, якой няма

Адвакат Вера Страмкоўская і журналіст Алег Груздзіловіч накіравалі ў гарадскі суд Мінска касацыйную скаргу на рашэнне суда Маскоўскага раёна сталіцы, вынесенае 20 ліпеня.

У гэты дзень суд Маскоўскага раёна задаволіў грамадзянскі іск намесніка старшыні следчага камітэта пры МУС Беларусі Анатоля Смаленцава да газеты «Навіны», Веры Страмкоўскай і Алега Груздзіловіча. Суд прызнаў знеслаўляючымі гонар, годнасць і дзелавую рэпутацыю Смаленцава звесткі, распаўсюджаныя Страмкоўскай на судовым паседжанні па справе былога старшыні аграпрамысловага аб'яднання «Рассвет» Васіля Старавойтава, якое праходзіла ў судзе Кіраўскага раёна Магілёўскай вобласці 4 сакавіка 1999 года. Адвакат, у прыватнасці, гаварыла аб знікненні 40 бутэлек каньяку «Белы бусел», канфіскаваных падчас вобыску ў Старавойтава. Затым гэтыя звесткі былі выкарыстаныя Алегам Груздзіловічам у артыкуле «Дзе каньяк Старавойтава?», апублікаваным 14 красавіка 1999 года ў газеце «Навіны».

Суд пастанавіў спагнаць з рэдакцыі газеты на карысць Смаленцава грашовую кампенсацыю за маральны ўрон у суме 800 тысяч рублёў, са Страмкоўскай – 600 тысяч і з Груздзіловіча – 500 тысяч рублёў. Апрача таго, «Навіны», згодна з рашэннем суда, абавязаныя абвергнуць публікацыю, хаця гэтага выдання больш не існуе.

Генадзь БАРБАРЫЧ

Тэлеракіроўка завершаная

На БТ дачакалі-такі новага начальніка. Паводле ўказа Аляксандра Лукашэнкі ад 17 ліпеня ім стаў Валерый Скварцоў.

Ён нарадзіўся на Віцебшчыне ў 1946 годзе, скончыў журфак БДУ. Паслужны спіс В.Скварцова выглядае досыць стракатым: ад пасады інструктара ЦК камсамола Беларусі да сакратара Саюза пісьменнікаў. Перад прыходам на Беларускае тэлебачанне ён быў намеснікам начальніка Галоўнага інфармацыйнага ўпраўлення выканкама Саюза Беларусі і Расіі.

Нагадаем, што Валерый Скварцоў прыйшоў замест Віктара Чыкіна, пакінуўшага БТ болей як месяц таму нібыта па стане здароўя. Па традыцыі прызначэнне старшынёў Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі Беларусі даецца Аляксандру Лукашэнку няпроста. Гэтае крэсла пасля адстаўкі пустуе звычайна каля месяца, а кандыдатура прызначэнца заўсёды непрадказальная. Так было з ракіроўкай Кісяля на Чыкіна, тое самае з заступнікам апошняга – Скварцовым.

Скварцоў да электронных сродкаў інфармацыі пэўнае дачыненне мае. У свой час працаваў на радыё. Незадарма ў цэлым у Дзяржтэлерадыёкампаніі новым кіраўніком задаволеныя, прынамсі, калі параўноўваюць з ягонымі папярэднікамі. Аднак, наўрад ці Валерыю Скварцову дадуць рабіць як след паўнавартаснае тэлебачанне. Прызначэннем такой асобы на пасаду старшыні Нацыянальнай тэлерадыёкампаніі ўлады намагаюцца зрабіць пралукашэнкаўскую прапаганду на БТ менш пячорнай і непрыстойнай, якой яна была за Кісялём і асабліва пры Чыкіне. Пытанне адно: на два месяцы прыйшоў на тэлебачанне Скварцоў ці болей?

Кірэй МАНУЙЛА

ПАЛІЧКА

У народную бібліятэку

Кніга з творами Васіля Быкава стала першым томам у новай, распачатай сёлета серыі пад назвай «Народная бібліятэка». Выпускае яе выдавецтва «Кніга».

У быкаўскую кнігу накладам 5.000 асобнікаў увайшлі ягоныя аповесці «Знак бяды» і «Балота». Галоўны рэдактар выдавецтва паэт Ніл Гілевіч кажа, што гэтыя творы былі выбраныя адмыслова: адна з самых лепшых і вядомых кніг Васіля Быкава і нядаўна напісане за мяжой «Балота». Прычым гэтая аповесць толькі ўсяго месяцам раней з'явілася ў часопісе «Полымя». Ніл Гілевіч паведаміў, што кнігі серыі будуць выходзіць без строгай перыядычнасці. Што да планаў, то ў наступных тамах «Народнай бібліятэкі» выйдуць творы Я.Купалы, Я.Коласа, І.Мележа, І.Шамякіна, Я.Брыля, У.Караткевіча, М.Танка, П.Панчанкі. Задэкляраваныя прынцыпы «народнасці», каб прыцягнуць чытача да беларускай літаратуры, застануцца нязменнымі. Кніжкі працягнуць друкавацца на газетнай паперы, каб яны былі танныя і даступныя. Прыкладам, кніжка В.Быкава каштуе ў кнігарнях 1.200 рублёў у мяккай вокладцы і трохі даражэй – у цвёрдай.

Кірыла ПАЗЬНЯК

Грамадскія дзеячы Беларусі аб вылучэнні адзінага кандыдата

Шэраг беларускіх грамадскіх дзеячаў пракаменціравалі абнародаванае 21 ліпеня рашэнне «пяцёркі» прэтэндэнтаў на пасаду прэзідэнта Беларусі ад шырокай грамадзянскай кааліцыі аб вылучэнні адзіным кандыдатам Уладзіміра Ганчарыка.

«Сёньняшнім рашэннем з усіх нас зняты вялікі цяжар, — заявіў былы спікер Вярхоўнага Савета Беларусі Станіслаў Шушкевіч. – Мы павінны цяпер аб'яднацца і ўсе разам працаваць на чалавека, якому «пяцёрка» даверыла быць першым. Я заклікаю актывістаў усіх апазіцыйных партыяў адкінуць партыйныя і асабістыя амбіцыі і дружна працаваць на Уладзіміра Іванавіча Ганчарыка».

Народны паэт Беларусі Ніл Гілевіч назваў сённяшняе рашэнне «пяцёркі» «грамадзянскім подзвігам». Ён выказаў упэўненасць у тым, што прадстаўнікі дэмакратычнага руху Беларусі змогуць выйграць прэзідэнцкія выбары. Ніл Гілевіч назваў прынятае рашэнне «вельмі добрым рашэннем людзей, для якіх на першым месцы апынуліся не асабістыя амбіцыі, а гонар краіны».

Старшыня аргкамітэта руху «За новую Беларусь» Васіль Лявонаў сказаў, што ён «шчаслівы сёння адчуваць сябе беларусам». Некаторыя цяперашнія кіраўнікі Беларусі, адзначыў ён, называюць беларускі народ «быдлам». «Сёння я яшчэ раз упэўніўся, што беларускі народ – гэта годныя і паважаныя людзі», — сказаў Васіль Лявонаў.

Ганаровы старшыня АГП Станіслаў Багданкевіч сказаў, што ён асабіста вітае, «што нарэшце-такі ёсць адзіны кандыдат, што з'явіўся лідэр Ганчарык, а астатнія будуць працаваць адзінай камандай і ўвойдуць у прэзідэнцкі савет. Гэта азначае, што мы вяртаемся да калектыўнага кіравання ад адзінаасобнага таталітарнага. Багданкевіча «дужа ўсцешыў і той факт, што ўсе апазіцыйныя сілы, якія прысутнічалі на апошнім паседжанні руху «За вольную Беларусь», КРДС, іншыя структуры аднагалосна заявілі пра падтрымку «пяцёркі» ў звязку з вызначэннем адзінага кандыдата і ўсе будуць працаваць як адзіная каманда на адзінага лідэра. 25 ліпеня на паседжанні «пяцёркі» будзе выпрацаваная адзіная платформа пераўтварэнняў – канстытуцыйных, эканамічных... У нас ёсць два варыянты вялікіх эканамічных праграмаў. Радуе і той факт, што паміж правымі і левымі няма вялікіх разыходжанняў па пераўтварэннях».

Фота Ул.ШПАПАКА

Патэнцыйны кандыдат у прэзідэнты Міхаіл Марыніч выказаў такое меркаванне: «Выбар зроблены – гэта выбар «пяцёркі». Раз «пяцёрка» рашыла выбраць Ганчарыка – значыць, гэта правільна. У любым выпадку мы кансультацыі вялі і будзем весці. Часу яшчэ дастаткова, каб вызначыцца па стратэгічных і тактычных пытаннях».

Адзін з сузаснавальнікаў Канфедэрацыі «За сацыяльныя перамены» Аляксандр Бухвостаў лічыць, што «гэта станоўчы момант у плане кансалідацыі апазіцыйных сілаў. Палітычныя партыі распрацоўвалі механізм вылучэння адзінага кандыдата самі, але «пяцёрка» знайшла ў сабе мужнасць самастойна вызначыць аднаго – у нашым выпадку гэта Ганчарык Уладзімір Іванавіч.

Гэта мы ўспрымаем як выдатную падзею. Апазіцыя мае шансы выйграць, асабліва калі ўлічыць, што ўлада не змагла схавацца ад адказнасці за знішчэнне палітычных апанентаў, перш за ўсё Віктара Ганчара. Тое, што «пяцёрка» рашылася вызначыць адзінага, гаворыць, што апазіцыя настроеная на перамогу».

Уладзімір ГЛОД, Рычард ХМЯЛЕВІЧ

Памятай пра зніклых

26 ліпеня Мінску і ўсёй Беларусі яшчэ раз нагадаюць пра тое, што ў краіне знікаюць палітычныя апаненты дзеючага рэжыму. Гэтым днём АГП праводзіць акцыю «Ланцуг неабыякавых людзей», які пачнецца ў 19.00. Удзельнікі акцыі выстраяцца ўздоўж праспекта Скарыны ад плошчы Незалежнасці да прэзідэнцкай адміністрацыі (гэта мусіць сімвалізаваць дачыненне ўладаў да знікненняў) з партрэтамі 8 чалавек, пачынаючы ад кіраўніка цэнтра палітычных даследаванняў «Усход-Захад» Анатоля Майсені і заканчваючы дэпутатам Вярхоўнага Савета 13 склікання Валерыем Шчукіным.

З адмысловым зваротам прыйсці на акцыю памяці да народа выступілі адзіны патэнцыйны кандыдат у прэзідэнты ад апазіцыі старшыня ФПБ Уладзімір Ганчарык, былы прэм'ер-міністр Міхаіл Чыгір, рэжысёр Юрый Хашчавацкі, кіраўнікі ўсіх палітычных партыяў.

Рыгор БУЯН

РЭСУРС

Эканоміка і выбары

«Сёння беларуская эканоміка функцыянуе ў перадвыбарным рэжыме – для выканання пастаўленых уладай палітычных задачаў выкарыстоўваюцца неаднаўляльныя рэсурсы», — заявіў на прэс-канферэнцыі 18 ліпеня першы намеснік старшыні Федэрацыі прафсаюзаў Беларускай Францыі Вітко. Пры тым з траўня ўзровень запазычанасці па заробках застаецца нязменным.

Найбольш церпяць вяскоўцы: тры чвэрці работнікаў вёскі не атрымалі свае 9,5 мільярдаў рублёў. І агульнае становішча эканомікі пагаршаецца: рэнтабельнасць прадпрыемстваў у першым паўгоддзі склала 9,9%, а плацёжаздольнасць – 16,7%. Працей кажучы, 40% прадпрыемстваў з'яўляюцца стратнымі.

Рычард БУЙНІЦКІ

СВЕТ

Генуэзская катастрофа

Настоящей катастрофой назвал мэр Генуи Доменико Перучи то, что происходит на улицах города. Его можно понять. В городе собрались более сотни тысяч разномастных противников капитализма во всех его проявлениях, часть из которых настроена весьма недружелюбно. По словам Перучи, правительство защищает только «красную зону», где работают делегации представителей G8, а «остальная часть города практически забыта». Этим активно пользуются «перегруппирующиеся» после столкновений с полицией «антиглобалисты». По сообщениям местной прессы, последние уже пытались взять штурмом два банка и бюро генерального директора всех генуэзских тюрем.

Нынешний саммит запомнится еще одним событием: впервые за всю историю противостояния полиции и «антиглобалистов» их борьба обернулась человеческими жертвами. Первым стал 23-летний Карло Джулиани, громивший среди прочих молодых людей полицейский «джип» и застреленный одним из находившихся в машине карабинеров. По словам последнего, выстрел был сделан в целях самообороны в тот момент, когда Джулиани пытался бросить в карабинеров огнетушителем. Против карабинера (как, впрочем, и против его коллеги, находящегося за рулем и переехавшего тело уже убитого Джулиани) возбуждено уголовное дело. Хотя вряд ли это успокоит страсти. А смерть одного из демонстрантов вывела накал страстей на качественно иной уровень. Теперь у радикалов, будь то «Белые комбинезоны» или «Черный блок», есть формальный повод мстить. И они этим поводом наверняка воспользуются. Итальянские силы безопасности уже открыли счет потерям: в одном из генуэзских госпиталей скончался получивший накануне тяжелые травмы головы полицейский.

Смерть демонстранта заставила лидеров «восьмерки» принять специальное заявление, в котором выражаются «скорбь и сожаление в связи с гибелью человека в Генуе». Кроме того, в документе, который был принят, по свидетельству заместителя главы президентской администрации Сергея Приходько, за десять минут, отдается должное «праву людей на законный протест» и осуждается «переходящее в анархию насилие». Надо отдать должное лидерам «восьмерки» — сам факт принятия специального заявления абсолютно адекватен ситуации. Другое дело, что абсолютно бесполезен с практической точки зрения – накал страстей вряд ли пойдет на убыль. Более того, после смерти Карло Джулиани (между прочим, сына одного из видных профсоюзных функционеров) география демонстраций протеста существенно расширилась. Большинство из них оперирует столь популярным нынче в Генуе лозунгом - «Убийцы!».

Акции протеста дали столь мощный резонанс, что повлекли за собой резкие заявления некоторых европейских политиков «второй шеренги». Так, к примеру, министр по делам молодежи и спорта Франции Мари-Жорж Буффе выступила против проведения «подобных саммитов впредь» и призвала к диалогу с «антиглобалистами». В тон своей французской коллеге высказался и премьер-министр федеральной земли Бавария Эдмунд Стойбер, заявивший, что «генуэзский саммит должен быть последним». Свою точку зрения Стойбер обосновывает тем, что «это недостойно, когда государственные мужи должны прятаться от насилия». Судя по всему, такое положение вещей не слишком нравится и самим «государственным мужам». А потому начиная со следующего саммита формат встреч видимо будет серьезно изменен. Во-первых, весьма возможно, что местом саммита будет не крупный город, а курортное местечко (за это особенно ратует Канада – хозяйка следующей встречи в верхах). Во-вторых, будет уменьшено число членов делегаций (в Генуе некоторые делегации достигали 900 человек). И, наконец, очень вероятно, что будет существенно сокращен список тем для обсуждения. По мнению представителей немецкой делегации, многие из документов «могли бы обсуждаться и приниматься не на встречах такого уровня, а на конференциях соответствующего формата». Это явный камень в огород устроителей нынешней встречи, явно перегруженной, а потому малоэффективной.

Каков же предварительный результат двух дней работы саммита? Как и предсказывали многочисленные эксперты накануне встречи в Генуе, так и не решены самые острые проблемы во взаимоотношениях между США и «остальным миром» - отказ Вашингтона подписать Киотский протокол и неприятие Европой и Россией американского плана НПРО. По последним данным, председатель Европейской Комиссии Романо Проди подтвердил факт отсутствия прогресса на переговорах по вопросу Киотского протокола. Хотя, по его словам, американская сторона и не отказалась работать в направлении защиты мирового климата от «парникового эффекта».

Зато благополучно разрешилась проблема задолженности стран «третьего мира»: страны «восьмерки» решили забыть о 53 миллиардах долларов. Кроме того, президент Франции Жак Ширак призвал своих коллег поддержать план подключения Африки к мировой экономике. Согласно этому проекту, принятому на июльском саммите африканских лидеров, к 2015 году континент должен избавиться от конфликтов, нищеты и заболеваний. Для достижения этой цели необходимы еще 64 миллиарда долларов. Окончательное решение «восьмерки» по этому проекту будет, видимо, принято уже на следующем саммите.

Александр Шмелев
info@vesti.ru

«Пятерка» выдвинула одного

Окончание, начало на стр.1

– Какими критериями «пятерка» руководствовалась при назначении Вас в качестве единого претендента?

– Я скажу, что трехслойными принципами. Дело в том, что оценили буквально по всем параметрам: сам себя, свои ресурсы, свои рейтинги, плюсы, минусы, динамику. Коллеги высказались. То есть, был тщательный-тщательный анализ.

– Следует ли понимать, что четверо Ваших коллег сходят с дистанции? Или остаются?

– Нет, они остаются. Те, у кого есть подписи, идут на регистрацию. Есть твердая договоренность о том, что если будет зарегистрирован единый, они снимают свои кандидатуры и будут работать в команде доверенными лицами с последующей работой в структурах власти.

– На каких принципах Вы договорились работать со своими коллегами?

— Мы объединяемся, создаем единый штаб, куда входят лучшие люди. Определяем направления работы, каждый получает конкретный участок и работаем на одну цель. Все эти договоренности практически достигнуты.

– Прошла информация, что Домаш в случае Вашей победы на президентских выборах получает пост премьера...

– Предварительно все расписано. Расписан и дублер, и будущее – как в любом политическом штабе. Но не это главное. Главное сегодня, как вы понимаете, достичь цели, то есть наладить совместную работу после регистрации.

Рыгор БУЯН

Пакупнік расійскага золата

Расія актыўна папаўняе золатавалютны запас Беларусі, упускаючы пры гэтым выгаду ад экспарту свайго золата. З-за неразумнай мытна-тарыфнай палітыкі золата ідзе міма расійскай мытні. Да такой высновы прыходзіць у сваёй інтэрнэт-версіі расійская газета «Время новостей».

Як паведаміў газеце прадстаўнік мінфіна Расіі, які пажадаў захаваць ананімнасць, «адным з асноўных пакупнікоў расійскага золата з'яўляецца Нацбанк Беларусі». Пацвярджаюць гэта і камерцыйныя банкі – асноўныя ігракі на ўнутраным залатым рынку Расіі. Паводле ацэнкі экспарцёраў, сёлета расійскія камерцыйныя банкі вывезлі праз краіны Мытнага саюза (Беларусь, Казахстан, Кіргізія, Расія, Таджыкістан) 96,5 працэнта ад агульнага аб'ёму экспарту золата, прычым у асноўным праз «беларускі калідор».

Як зазначае газета, па ўмовах мытнага саюза тавар перасякае мяжу без пошліны. Паводле інфармацыі расійскага Саюза золатапрамыславікоў, Нацбанк закупляе золата ў расійскіх банкіраў па цане ніжэйшай за сусветную на 1,5-2 працэнты. Расійскаму Цэнтрабанку камерцыйныя банкі золата не прапануюць, бо зарабляюць на гандлёвых аперацыях з Беларуссю 4-4,5 працэнта ад кошту партыі (пры здзелцы з Цэнтрабанкам яны атрымалі б максімум 1 працэнт).

Лёс вывезенага ў Беларусь тавару вядомы толькі абмежаванаму колу асобаў з расійскіх камерцыйных банкаў і Нацбанка Беларусі. Кіраўнік аднаго з расійскіх камерцыйных банкаў паабяцаў газеце расказаць пра гэта, але толькі пасля яго звальнення.

Прадстаўнік Цэнтрабанка Расіі паведаміў, што летась экспарт золата камерцыйнымі банкамі Расійскай Федэрацыі праз Беларусь склаў 45,7 тоны. Паводле звестак расійскіх крыніцаў, за першае паўгоддзе 2001 года золатавалютныя рэзервы Нацбанка Беларусі павялічыліся на 64,4 працэнта (на пачатак ліпеня яны складалі 247,6 млн. долараў).

Прэс-сакратар Нацбанка Беларусі Міхаіл Журавовіч пацвердзіў БелаПАН, што золата, насамрэч, закупляецца ў Расіі. Аднак аб аб'ёмах паставак ён не паведаміў, спаслаўшыся на канфідэнцыйнасць такой інфармацыі.

Свой інтарэс у гэтай сферы маюць і камерцыйныя банкі. Сёлета ўвесну ў Мінску было зарэгістравана прадстаўніцтва расійскага Ланта-банка, які спецыялізуецца на абслугоўванні і фінансаванні прадпрыемстваў, што здабываюць і перапрацоўваюць каштоўныя металы.

Аляксей АРЭШКА, БелаПАН

Магілёў— Іраку

Партыя новай тэхнікі з 8 скрэпераў і 10 пагрузчыкаў вытворчасці Магілёўскага аўтамабільнага завода адпраўлена ў Ірак. У жніўні гэтага года Іраку будуць прададзены яшчэ 10 магілёўскіх машын, якія пакуль праходзяць выпрабаванні і абкатку.

Усяго ж магіляўчане заключылі з іракскімі партнёрамі некалькі пагадненняў на пастаўку ўвогуле 68 адзінак тэхнікі. Апрача таго, магілёўскую тэхніку закупляюць будаўнічыя арганізацыі Алжыра, вядуцца перамовы з індыйскімі партнёрамі.

Канстанцін УВАРАЎ

НАЗІРАЛЬНІК

Беларускае заканадаўства дае права кожнаму грамадзяніну краіны ажыццяўляць назіранне за ходам выбараў.

Грамадзянская ініцыятыва «Незалежнае назіранне» аб'ядноўвае людзей, якія будуць працаваць дзеля забеспячэння адкрытасці і справядлівасці выбараў.

Далучайцеся:
г.Мінск тэл. (017) 213-43-52
Брэсцкая вобласць:
тэл. (0162) 26-65-69
Віцебская вобласць:
тэл. (0212) 37-36-09
Гомельская вобласць:
тэл. (0232) 55-93-71, (02342) 4-58-91
Гродзенская вобласць:
тэл. (0152) 39-93-87
Магілёўская вобласць:
тэл. (0222) 25-84-_00
Мінская вобласць:
(017) 221-60-55, 258-78-14

ВРЕМЯ УБИРАТЬ!

Батька идет в предпоследний бой

Диктатура получилась похожей на фарс. Но фарс, грозящий обернуться трагедией

Эскадроны смерти

В споре о белградских перспективах Лукашенко мы с моим приятелем-оппонентом вдруг незаметно поменялись местами, и я с адвокатскими интонациями уточнил: «И что же вы собираетесь ему инкриминировать? Где ваше Косово, где ваша Босния?» Приятель невозмутимо парировал: «А убийств политических противников тебе мало?» Отстраненному наблюдателю может показаться, что политические убийства при диктатуре вроде лукашенковской с практической точки зрения вроде бы и ни к чему.

Несколько убаюкивающая фарсовость жанра опять же работала на недоумение: ну в самом деле, к чему Лукашенко было убивать, скажем, экс-министра внутренних дел Юрия Захаренко или оператора Дмитрия Завадского? И какие к черту «эскадроны смерти» в стране, в которой даже политическому хулигану, запустившему в президента помидором, дают всего лишь семь суток?

Заявления двух следователей генпрокуратуры Олега Случека и Дмитрия Петрушкевича, ведших дело Завадского, о том, что его исчезновение и убийство – прямое продолжение серии таинственных похищений Захаренко и экс-генсека Высшего хозяйственного суда СНГ Виктора Гончара, что их тела следует искать там же, где останки Завадского, – на Северном кладбище в Минске и что следы ведут к бессменному серому кардиналу белорусской политики Виктору Шейману и соответственно выше, явилось для Беларуси шоком. По версии следователей, «эскадроном смерти» было секретное спецподразделение, сформированное в МВД еще в 1996-м, после знаменитого референдума. Прямая речь Олега Случека: «Они должны были разработать схему так называемого «идеального убийства». То есть человек выходит из дома, пропадает, и больше о нем никаких сведений нет. Нет трупа – нет преступления». Опробована схема была на нескольких криминальных авторитетах, а потом были Захаренко, Гончар и Завадский. Это то, что прогремело. Всего же на счету группы – тридцать убийств.

Руководил спецподразделением некий майор Дмитрий Павлюченко. Как рассказывает один из его знакомых, в ответ на дежурный вопрос «Как дела?» Павлюченко сужал глаза и шептал: «Какие дела? Вы что, не знаете – кругом враги!..» Когда осенью прошлого года группа приехала на оставшуюся от Советской армии военную метеостанцию, на которой под названием «в/ч 3214» и базировалось подразделение, в штабе раздался звонок. Голосом Шеймана следователям было сообщено, что у них есть ровно десять минут, чтобы с базы убраться. Кстати, к телефону их подозвал лично Павлюченко, незадолго до этого арестованный. Однако в СИЗО он находился недолго, потому что лично Лукашенко ночью созвал коллегию МВД, на которую майора привезли прямо из изолятора. О чем на коллегии шла речь, неизвестно, но вернулся Павлюченко не в изолятор, а на метеостанцию, а наутро своих должностей лишились руководившие расследованием генпрокурор Олег Божелко и председатель КГБ Владимир Мацкевич. Сообщив все эти детали через белорусский интернет, следователи кружным путем через Москву укрылись в Австрии.

Официальная версия никаких сведений о Павлюченко и его спецбригаде не содержит. Однако в остальном с версией Случека и Петрушкевича полемика ведется как-то вяло и сводится лишь к тому, что официальное следствие Завадского выносит за скобки, как бы соглашаясь, что Гончар и Захаренко – дело все-таки одно. Оппозиция, впрочем, тоже не слишком настаивает на едином во всех трех случаях следе. Ни следователи, ни оппозиционные журналисты не готовы ответить на главный вопрос: за что расправились с Завадским? Некоторые в отчаянии надеются на чудо: может быть, он жив и его просто где-то прячут, чтобы показать перед самыми выборами – смотрите, мол, чего стоят спекулянтские причитания вашей оппозиции, небось, и Гончар с Захаренко сейчас пьют пиво где-нибудь в Праге!

Однако надежд уже почти не осталось, как не остается уже никаких противоречий после доверительного общения в официальных правоохранительных кулуарах. Расправа над Завадским, похоже, действительно была трагическим недоразумением. Что же касается Захаренко и Гончара, то с версией «эскадронов смерти» уже не принято спорить даже в приближенных кругах. Это и есть ответ отстраненному наблюдателю: любая власть, построенная даже по псевдофарсовой лукашенковской архитектуре, обязана с самого начала озаботиться исправным содержанием какой-нибудь секретной метеостанции. Пусть даже поначалу такое спецподразделение и придумывается для идеального убийства вора в законе по кличке Щавлик. Но непременно наступает момент, когда становится ясно, что кругом одни враги и в/ч 3214 начинает функционировать по прямому назначению. Виктор Гончар – один из представителей интеллектуального треста, ведшего Лукашенко к власти, считался одно время едва ли не его близким другом. К 98-му году Гончар и вице-спикер распущенного за два года до этого парламента Геннадий Карпенко были единственными серьезными и даже харизматическими лидерами оппозиции, способными тягаться с Лукашенко на выборах, на предмет чего, по некоторым сведениям, даже имели вдумчивые консультации с Москвой. По поводу неожиданной смерти Карпенко в том 1998-м споры и подозрения не утихают по сей день. Гончар уехал в Ригу, где занялся тесно связанным с Россией бизнесом, а как экс-руководитель высшего экономического суда СНГ Гончар много мог рассказать своим партнерам, в том числе и про обидные для них особенности совместного с Лукашенко бизнеса. Лукашенко измены не простил.

Кремль почти не виден

По ОРТ Познер презентовал главную оппозиционную «пятерку», и Минск обсуждал увиденное со страстью бразильской торсиды. Когда я вернусь из Минска, по РТР покажут фильм Шеремета про Завадского в частности и террор в Беларуси вообще. Рейтинг российских телеканалов в Беларуси выше пятидесяти процентов у каждого. Рейтинг белорусских программ выше 5–7 процентов не поднимается. После каждой попытки отключить братское телевидение разрыв увеличивается. Но дело не только в этом и даже не в том, что «Вестям» и «Времени» верят больше, чем «Навинам» и главному лукашенковскому пропагандисту Зимовскому – белорусской разновидности Доренко. Дело в том, что и отключать российское телевидение уже поздно. Важно не то, что слышит и видит по российским каналам белорусский зритель, важно его недоумение по поводу той беспощадности, с которой уничтожает их президента всегда приветливая по отношению к нему телевизионная Москва. И даже иные из вполне политизированных собеседников с некоторой неуверенностью осведомлялись у меня: а что, Москва в самом деле не поддерживает Лукашенко?

Не то чтобы мнение Москвы было для белорусов решающим. Просто Лукашенко, похоже, становится заложником своих долгих интеграционистских побед, к которым он успел приучить своих граждан. Последний визит Лукашенко в Москву стал для него форменным унижением уже во Внукове, где вместо привычного хлеба-соли и, как минимум, вице-премьера, его у трапа встречали только министр по налогам и сборам и, конечно же, высший межгосударственный чиновник Пал Палыч Бородин. В Кремле было не лучше. С блуждающей усмешкой Путин задал вопрос Лукашенко. Путин спросил прямо в телекамеру: а что, дескать, демократическая конкуренция на выборах у вас ожидается?

Спросил бы он такое у Кучмы? Или у Алиева? Да никогда. А с Лукашенко можно, и белорусскому главному лицу пришлось отчитываться и заверять: как же, 22 кандидата, все в высшей степени демократично, уж поверьте...

Про последний саммит СНГ по политическому Минску гуляет сплетня: принимая гостей, Лукашенко не только не дождался коллективного благословения коллег на выборную победу – мероприятия в таких случаях традиционного, – но, оставшись с глазу на глаз с Путиным, услышал от него прямое предложение не ходить на сентябрьские выборы. А взамен – какую-нибудь высшую должность в союзных структурах. Лукашенко отказался.

Учитывая, скажем так, непрямолинейный нрав российского президента, историю можно счесть маловероятной. Сплетня интересна другим: в нее все сильнее готовы верить белорусы. И, похоже, самому Кремлю уже очень хотелось бы превратить имеющиеся полунамеки в такую нелицеприятную ясность. Лукашенко со своим знаменитым чутьем, надо полагать, еще выслушивая прощальное обращение Ельцина к народу, должен был уловить кардинальную смену интеграционистских вех. До этого все было просто, и Лукашенко без особых фантазий навязал Москве свои правила игры, основанные на простом понимании того факта, что ельцинскому Кремлю ко всем своим перманентным кризисам и треволнениям недоставало только начать сомневаться в братстве с Беларусью. Однообразие лукашенковской тактики с лихвой окупалось экспансивностью ее реализации, тем более, что как ни ротировал Ельцин свою команду, лоббисты единения находились в любом ее составе. Плюс коммунисты, с готовностью которых по любому поводу начать очередной импичмент приходилось считаться. Притом, что реальное объединение в минские планы входило только при условии лукашенковского владычества, а то, что это условие невыполнимо и в самые прискорбные для Ельцина времена, понимал даже легко увлекающийся Лукашенко. Однако бокалы на кремлевских ступенях каждый год в начале апреля бились, и ритуал продолжался. Лукашенко в целях своего выживания в Беларуси нашел простой и безотказный инструмент: он стал игроком на политической сцене в России.

Путин же с его рейтингом, ничуть не уступающим лукашенковскому, без такого помощника может вполне обойтись. Он мог себе позволить отказаться от лукашенковских правил, тем более что сам стиль дистанцирования от безнадежных проблем, будь то Чечня или СНГ, для последнего оказался чрезвычайно благоприятным: его развитие пошло все более естественным путем, в связи с чем споры о судьбе Содружества носят теперь этакий врачебно-хронологический характер: уже ли почил СНГ или вот-вот почит? Самым объективным образом такие подходы не могли не сказаться и на вековом братстве с Белорусью. На первый план вышло то, что было надежно скрыто под ритуальным флером, – реальный номенклатурный бизнес, который учитывал особенности белорусского режима и личности самого президента. Скажем, совсем уж деликатные схемы продажи оружия известным третьим странам, на которые Росвооружение не решалось, оно доверяло минским союзникам. Кроме того, в отличие от не такой братской Украины, с Беларусью нас связывало еще и таможенное братство, правда, с разными тарифами. Но поскольку границы как таковой не было, Беларусь стала черной дырой, по сравнению с которой дудаевская Чечня выглядела маленьким кустарным промыслом. Нефть, газ, металлы, водка и курево, и кто только не организовывал всяческие фонды под пристальным приглядом управделами обеих стран – от Махмуда Эсамбаева и Кобзона до самой Православной церкви.

Но, вопреки расхожему мнению, самому Лукашенко во всех этих операциях отводилась скромная роль местного диспетчера. Учитывая, что один лишь Су-25 идет примерно за 25 миллионов долларов, а продали их десятки, что нефть и газ без всяких пошлин шли через Беларусь миллиардами кубов и миллионами тонн, а о газопроводной ветке, соединяющей еще советскую «Дружбу» с некогда социалистической Германией, до рассказов Виктора Гончара почти никто не знал, «черная» касса Лукашенко пополнялась исправно, и Лукашенко со своей ролью мирился. Но иногда вдруг что-то где-то перемыкалось, российские цистерны на границах на несколько дней останавливались, и Лукашенко с обидой непосвященного стучал кулаком по столу: знаю я, что вы в этих цистернах везете! И, посчитав объемы неоговоренной нефти, требовал своего. Словом, бизнесменов все более раздражала братская экспансивность. А тут еще новая напасть – Кудрин с Грефом. Это стало уже полным попранием вековой мечты двух народов о единении: из стран СНГ только Беларуси было отказано в принципе взимания НДС в стране назначения. Суть в том, что российский экспортер при пересечении товаром границы НДС получает обратно. С Белорусью же границы у нас нет, и потому никто никогда не установит, имел место факт экспорта в реальности или нет. Лукашенко кинулся в Москву, его встретили Букаев и Бородин, и фиаско с НДС продолжилась серией дополнительных ударов, самым ощутимым из которых стал отказ Москвы от продолжения бартерных принципов расчетов за энергоносители. А это уже не просто поддержка – это все вопрос «второго бюджета», краеугольного камня лукашенковской власти, объемы которого в лучшие времена оценивались в полмиллиарда долларов, а теперь эти лучшие времена стремительно становятся историей. И самое главное: и Иван Титенков, ставший ярым врагом президента, и отставленные генпрокурор Олег Божелко и председатель КГБ Владимир Мацкевич, имеющие в случае определенных гарантий много чего рассказать про истории Захаренко и Гончара – в Москве. Но эту тяжелую артиллерию Москва держит на крайний случай.

Оппозиционные кандидаты, находясь в Москве, встречались, понятно, не только с Познером. Разговор в президентской администрации был откровенным и доброжелательным. Но, сказали кандидатам в администрации, вы же понимаете, что открытой поддержки мы вам оказать не можем. Ведь всем ясно, что Лукашенко, скорее всего, власть не отдаст и, более того, станет после сентября вполне легитимным – стало быть, нам с ним работать. А что Путин? – спросила «демпятерка». Путин будет молчать, ответили ей, до самого конца. Москва оказалась в ничуть не лучшем положении, чем белорусская номенклатура.

Вадим ДУБНОВ

Печатается в сокращении

Новое время

ЭСЭ

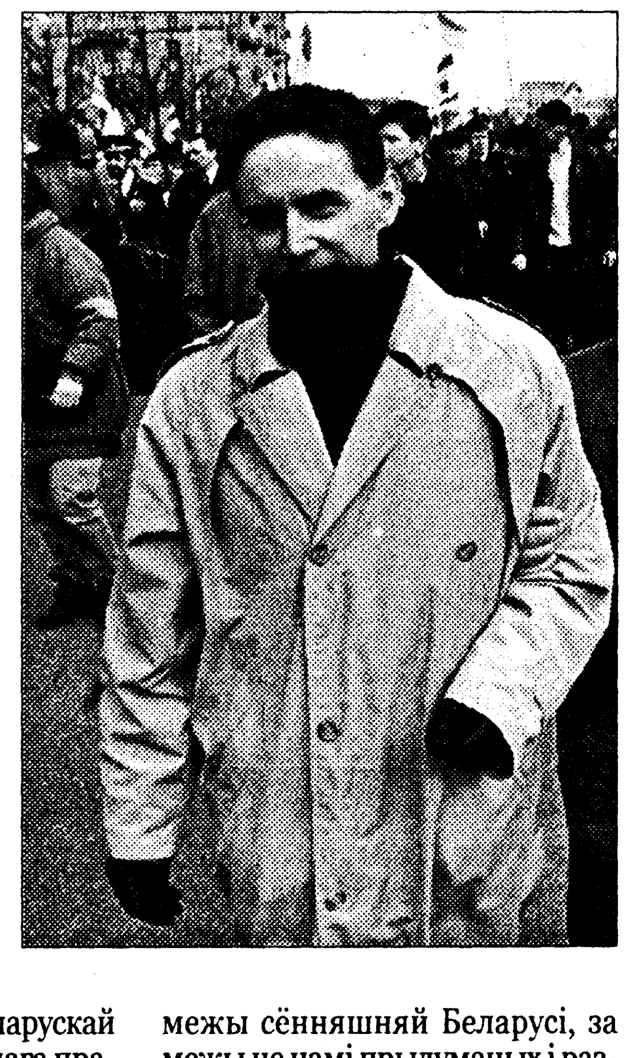
Нацыяналізм як будучыня

Нацыяналізм вырастае са свабоднай, разняволенай і пазбаўленай страху «Я»-асобы. Свабоднае ў сабе самім «Я» прыходзіць да неабходнасці вызнання нацыяналізму як умовы выжывання, станаўлення і росквіту нацыянальнага соцыуму ў нацыянальнай дзяржаве.

Перспектыва поспеху асобнага «Я» і калектыўнага «Мы» палягае сёння ў развіцці нацыянальнай ідэі, інакш кажучы, у нацыяналізме. Зразумела, што я маю на ўвазе наш — беларускі — нацыяналізм у межах беларускай тэрыторыі.

Наш нацыяналізм — гэта поле, на якім мы павінны згуляць сваю беларускую гульню. Ужо свецяцца табло, выстаўленыя бар'еры, робяцца стаўкі. Каманда «гасцей» правярае свой рыштунак. Але дзе нашы гульцы? Дзе нашы галкіперы, форварды, абаронцы? Асмелюся сцвярджаць, што яны ёсць, толькі раскіданыя хто дзе. Яны чакаюць сігналу, позвы, узмаху сцяжком. Зрэшты, заклік ужо зроблены, і трэнеры выбіраюць лепшых і перспектыўных. Хутка траву гульнёвага поля распаласуюць падэшвы буцаў на нагах нашых атакуючых. «Падаючы — паўстань!» — лемантуюць трыбуны. «О — І наперад! Наперад! Наперад!»

Нацыяналізм — гэта высокі стыль, выкшталцоная геаметрыя, вольны ад забабонаў густ; гэта пачуццё меры і бязмежжа, гармонія формы і зместу, чысціня рук, пастрыжаныя пазногці і здаровы тон скуры.

Быць нацыяналістам — значыць валодаць перспектывай, мець будучыню і ўпэўненасць. Нашае вызнанне нацыяналістычнай веры — цаглінка ў падмурак гмаху нацыянальнай дзяржавы.

Быць нацыяналістам — значыць разумець, што яшчэ няма нацыянальнага беларускага Адраджэння як такога — ёсць толькі асобныя факты подступаў да апошняга і негвалтоўнай барацьбы за яго. На жаль, значная частка нашага грамадства, найперш інтэлігенцыя, разумее. Адраджэнне беларускай нацыі ў сістэме вербальнага працэсу, у той час як Адраджэнне — гэта сітуацыя выбару паміж Космасам — гарантам далейшага існавання і Акіянам у якасці элементарнага даэтнічнага стану. Зразумела, мы прагнем Космасу, хоць Акіян, бадай, таксама выхад у нашым выпадку. Але такі выбар быў бы паўтарэннем протагенетычнага шляху, нашым этнасам аднойчы ўжо пройдзенага.

Сцвярджэнне нацыяналізму як дзяржаўнай ідэалогіі акрамя эканамічнага пад'ёму дае грамадству шанец вярнуцца на шлях эстэтыка-культурнага прагрэсу. Нацыяналізм — другое дыханне нашай культуры, філасофіі, літаратуры. Гэта наш інстынкт, інтуіцыя, душа і дух разам.

Мы нацыяналісты, калі абараняем сваё дзіця ад забойцы; калі даглядаем хворага ці старога чалавека; калі абараняем свой род, радню; калі заступаемся за жанчыну ці суседа; мы нацыяналісты, калі на знявагу нашага нацыянальнага імя адказваем рашуча і з годнасцю, не пасягаючы на чужое, але абараняючы сваё.

Мы — нацыянал-футурысты, мы шукаем будучыню ў нашых сэрцах, а не ў мошчах імпатэнтных рэлігіяў, не ў закліках іншародных муміфікатараў нашых духу і волі. Самыя элітарныя клубы — клубы беларускіх нацыяналістаў. Дзверы туды адчыненыя для тых, хто жадае БЫЦЬ, хто праблему страўніка вырашае сціплым абедам і спартанскай вячэрай, хто не цураецца фізічнай працы і штодзённай работай духу сталюе сваю волю да годнага жыцця, да пераможнага змагання.

Слова БЕЛАРУСЬ як тэрмін і сімвал з'яўляецца непадзельным, адзіным і незаменным. Гульні вакол тэрмінаў «Літва», «Крыўя», «Белая Русь» пакінем паэтам, палітыкам-аднадзёнкам і гісторыкам. Для нас сёння і назаўжды — толькі Беларусь!

З ростам нацыянальнай свядомасці ідэя нацыяналізму расце і шырыцца як ідэя выратавання нацыі. І гэта апошняя не можа не ўваходзіць у эстэтыка-культурны кантэкст нашага Краю. Больш таго, нацыянальная ідэя выступае ў якасці асенізатара, санітара культурнай зоны, у межах якой дэградуюць і распадаюцца чужародныя элементы, а на іх месцы прарастаюць кветкі беларускага культу, якія ствараем мы самі, а не для нас — хтосьці.

Нацыяналізм — філасофія нашай будучыні і методыка нашай практыкі. Новую Беларусь мы зможам пабудаваць толькі на падвалінах нацыянальнай ідэі. А молатам, кавадлам і агменем, з дапамогаю якіх мы будзем выплаўляць формы нацыянальна-дзяржаўнага цела, стане нам нашая кроў, нашая глеба і нашая зацятасць у сваёй праўдзе. Усё гэта мы сінтэзуем, а раскіданыя ў гісторыі беларускія шляхі накіруем да адной мэты.

Нацыяналізм — гэта прарыў за межы сёняшняй Беларусі, за межы не намі прыдуманых і развітых стэрэатыпаў, адзін з якіх найбольш вядомы як «беларуская памяркоўнасць». Калі яна і сапраўды прысутнічае ў нашым характары, дык толькі як цярплівае вычэкванне зручнага моманту. Мы проста цярпліва назіраем, да якой ступені нахабства здольныя дайсці ворагі Беларускага Духу. Мы фіксуем кожны рух супраць нашай свабоды, памятаючы, што толькі ва ўмовах самастойнага трывання і магчыма эстэтыка-культурная і сацыяльна-эканамічная рэвалюцыя.

Нацыяналізм — гэта новая эстэтыка. Гэта значыць, што мы здаём у музей лапці і сярмягу, савецкую ватоўку і малінавы пінжачок эпохі першага прэзідэнта РБ. Нацыяналізм вучыць нас годнасці і самапавазе, вучыць не цурацца гальштука і белых каўнерыкаў. Быць беларускім нацыяналістам — прэстыжна, прыстойна, перспектыўна. А калі табе скажуць, што нацыяналізм — гэта дрэнна, у адказ ты ўсміхніся: о, так думаюць недасведчаныя альбо ворагі. Першыя рана ці позна зразумеюць, другія — пацерпяць паразу. Будзем памятаць, што праўда на нашым баку, што за намі гісторыя нашага народа, прыватныя гісторыі кожнага беларускага роду. Мы ідзём па сваім полі, цягам доўгіх гадоў мы ўраблялі яго, плод рук нашых належыць нам і толькі нам. І толькі ад нас залежыць, ці скарыстае чужынец з нашага плёну.

Славамір АДАМОВІЧ

1994—2001 гг.

Гудуць заводы

Покуль нашая ўсенародна невядомая апазіцыя шукае паміж сябе адзінага кандыдата, заводы моцна гудуць і выпускаюць гатовую прадукцыю. На заводах працуюць пралетарыя пад кіраўніцтвам ІТР, а месцамі навэт капіталістаў.

ПРАДУКТ	СТУДЗЕНЬ	ЧЭРВЕНЬ
Валавіна	58,7	48,3
Масла	46,2	41,0
Алей	66,7	68,5
Малако	36,0	38,2
Цукар	75,4	73,6
Хлеб	85,2	65,2

Адмысловым Указам №505 19 верасня мінулага году ім, ад імя прэзыдэнта нашай краіны, было загадана даць ня меней 104,5% прыросту да ўзроўню мінулага году. Яны не далі. Ня слухаюцца. У іх атрымалася толькі 104,1%. Пасьля выбараў дагоняць.

А можа што ня так у прамысловасьці? Не хвалюйцеся, проста адбыліся звычайныя для Беларусі пазытыўныя зьмяненьні. Тут ня можа быць розных меркаваньняў. Па-першае, прадукцыя стала лягчэйшая і драбнейшая на 11%. Бо выпуск яе павялічыўся на 4,1%, а адпраўка грузаў скарацілася на 6,9%. Па-другое, яна стала карыстацца звышнатуральным попытам у памеры 14%. Заўважце, вытворчасьць спажывецкіх тавараў узрасла на 2,8%, а розьнічны тавараварот – на 16,8%. Гэта таму, што вашыя прыбыткі ўзраслі на 1/5 у параўнаньні з адпаведным перыядам мінулага году, і вы ўсе гэта адчулі, бо не ведаеце куды дзець тыя грошы.

Карацей, прамысловасьць дала 32,3% ВУП. Але ня ўся і не ўсім. Дык што зробіш, жыцьцё такое. З 572 найважнейшых дзеля начальства відаў прадукцыі за паўгады павялічыўся выпуск толькі 252. Гэта павелічэньне зрабілі 1.572 прадпрыемствы з 2.405, каторыя стаяць на дзяржаўным уліку. Добрыя прадпрыемствы выпусцілі тры чвэрці ўсёй прадукцыі, а дрэнныя – толькі чвэрць.

Затое старанныя вытворцы дамагліся таго, што на пачатку ліпеня суадносіны запасаў на складах усіх прамысловых прадпрыемстваў да сярэднямесячнага аб'ёму вытворчасьці са студзеня склалі 67,5%. Усім, акрамя аддзелу збыту, можна ісьці ў адпачынак.

Найгорай разыходзяцца знакавыя тавары айчыннай вытворчасьці. На 453,8% вырасьлі за паўгады залежы саюзных тэлевізараў, на 408,1% – лінолюму, на 357,6% – тлустых сыроў.

Дзіва, што сыроў гэтых не ядуць нашыя шчасьлівыя пэнсіянэры. Мабыць, заеліся.

Той бяды. Шынаў запас узрос усяго на 259,7%, матацыклаў – на 221,4%, тканінаў ільняных – на 252,6%. А ровары і крупы з цукрам наогул ідуць са сьвістам. Чаго хваляваца.

Сярэднесьпісачная колькасьць занятых у прамысловасьці скарачаецца, прадукцыйнасьць працы расьце. Мы радуем пакупнікоў спрыяльнымі коштамі. Прыкладам, сёлета ў маі сярэдні фактычны кошт за адзінку экспартнай прадукцыі зьменшыўся супроць леташняга: за калійныя ўгнаеньні на 5,7%, за сінтэтычныя ніткі – на 6%, за грузавікі – на 12,8%, за лес – на 16,1%.

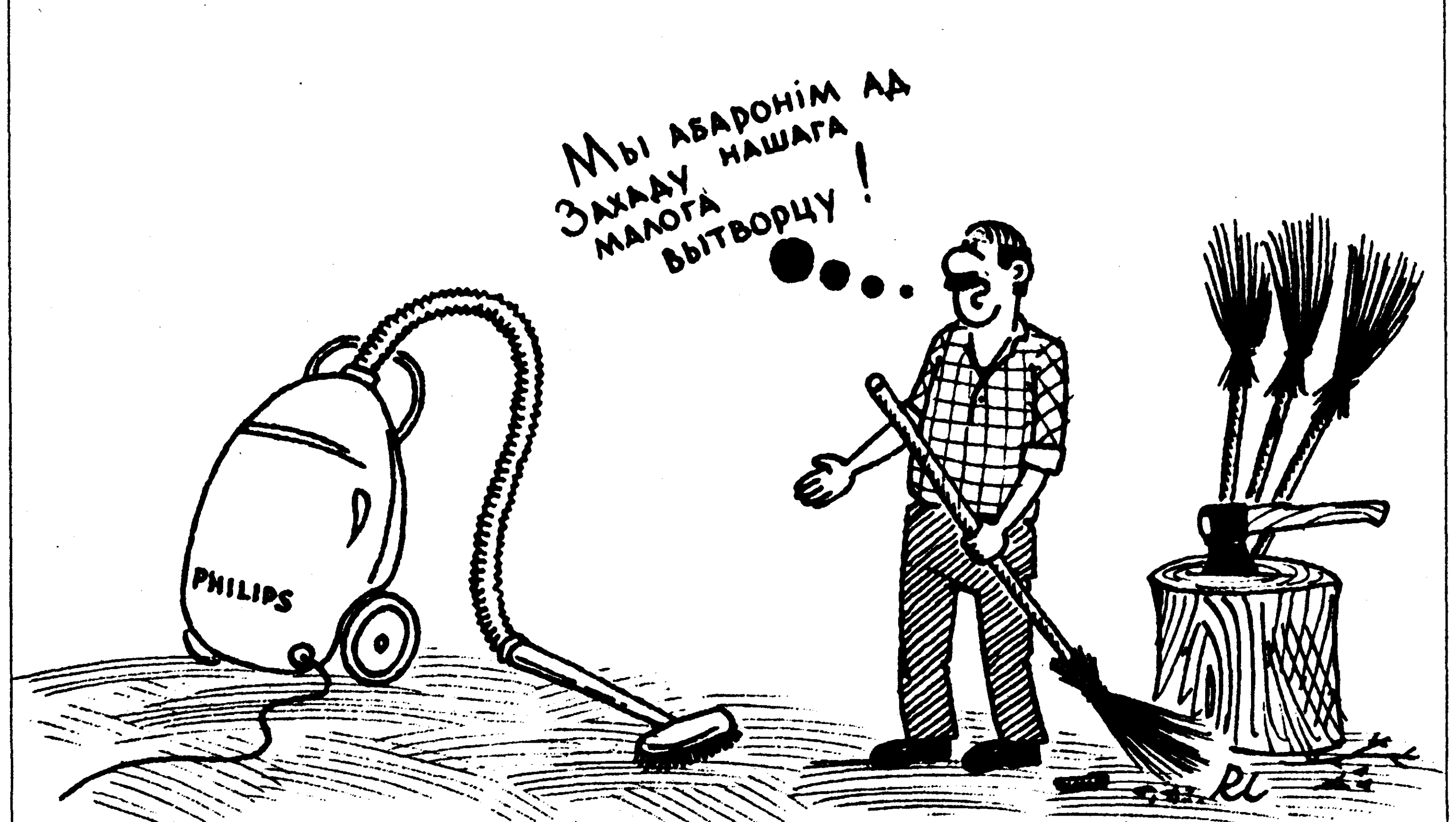
Нічога што танней прадаем, затое даражэй купляем. Кошт імпартаваных нафтапрадуктаў узьняўся за год на 72,5%, чорных мяталаў – на 76,5%, воўны – на 73,6%, цукру – на 28,4%, збожжа – на 13,6%.

Гэткі практычны палёт айчыннай эканамічнай думкі прывёў да выдатнага сальда па знешнегандлёвых апэрацыях і росту ВУП, бо звычайна адмоўнае сальда пры разьліку адымаецца. Экспарт жа ў валюце ўзрос на 6,2% супроць першага паўгодзьдзя мінулага году, а імпарт скараціўся, адпаведна на 10,9%. Як па-простаму казаць, дык няма за што купляць.

Нашыя заводы так хораша працуюць, што могуць дапамагчы навэт сельскай гаспадарцы. Ад таго мы жывем ўсё лепей. Падзівіцеся, панове, на суадносіны ў адсотках сярэдніх коштаў у нас і ў адміністратыўным цэнтры паўднёва-ўсходняй часткі нашага Саюзу, г. Маскве.

Цяжка пакутуюць браты славяне, усё у іх ледзь не ўдвая даражэйшае за наша. Балазе сярэдняя заробатная плата ў нашай сталіцы ў пяць разоў меньшая за маскоўскую. А то б зусім кепска ім было бяз нас. Хіба ж іхныя заводы гэтак гудуць.

Дац. Юзік ЛАБЭЦКІ

Нескончонае смецце

Да 2 мільёнаў тонаў цвёрдых бытавых адходаў утвараецца на тэрыторыі Беларусі на працягу года, і каля 600 тысяч тонаў з іх – уклад мінчукоў. Гэта шкло, пластыкавыя бутэлькі, папера, пластмаса, метал і харчовыя адходы. Значная частка з іх яшчэ прыдатная для другаснага выкарыстання пасля адмысловай перапрацоўкі, але ўсе яны трапляюць на звалкі, ці, як больш правільна казаць, палігоны цвёрдых бытавых адходаў. Па краіне іх больш за 180, займаюць яны звыш 800 гектараў зямель, і ўжо больш паловы з гэтай плошчы запоўнена адходамі. А калі мець на ўвазе, што з-за кепскага прасавання смецце разлятаецца ў радыусе 1 кіламетра вакол звалкі, то засмечаныя плошчы павялічваюцца бязмежна.

З трох палігонаў, што абслугоўваюць Мінск, бытавыя адходы звозяцца толькі на два – Паўночны і Трасцянец. Іх агульная плошча не больш за 75 гектараў, і толькі Паўночны палігон свой рэсурс не адпрацаваў. Астатнія ўжо запоўненыя звыш нормаў і запаўняюцца далей.

Месцаразмяшчэнне, уладкаванне і ўмовы эксплуатацыі больш за 60% палігонаў цвёрдых бытавых адходаў не адпавядаюць нарматыўным патрабаванням, а гэта ўзмацняе экалагічную небяспеку гэтых аб'ектаў. Ніводная звалка не абсталявана сістэмай збору і ўтылізацыі звалачных газаў, пераважна метану, і вадкіх выкідаў, выдзяленне якіх звычайна там мае месца.

Натуральна, што калі планавалі палігоны, аб іх шкодзе ніхто і не задумваўся. Між тым, амерыканскія вучоныя яшчэ напачатку 90-х гадоў прыйшлі да высновы, што гэтыя газы могуць нанесці шкоду здароўю людзей, якія жывуць у зоне ўздзеяння палігонаў. Акрамя таго, з-за іх звалкі рэгулярна ўзгараюцца.

Перапрацоўваць адходы — выгадней: так можна зберагчы мільёны долараў, якія мы літаральна добраахвотна выкідаем на звалкі. Але такой вытворчасці ў нашай краіне не стае. Навет да закрыцця на рэканструкцыю два смеццеперапрацоўчыя заводы ў Мінску і Магілёве ахаплівалі не больш за 5% смецця па краіне.

Першы з іх – завод «Экарэс», паводле словаў начальніка аддзела вытворчасці Васіля Клебановіча, з верасня пачне цюкаваць неадсартаваныя адходы і вывозіць на Трасцянецкі палігон, а там яны будуць штабелявацца і праз кожныя 3-4 слаі перасыпацца інертным матэрыялам – пяском. Гэта зробіць звалкі больш акуратнымі і ўмяшчальнымі, і корпацца ў іх ужо ніхто не будзе.

Тры гады таму ўрадам была прынятая адмысловая праграма абыходжання з камунальнымі адходамі, па якой на працягу 5 гадоў колькасць кіраваных на перапрацоўку каштоўных другасных рэсурсаў павінна дасягнуць 85%. Але тут паўстае праблема неадсартаванасці смецця, а гэта ўжо асобная тэма...

Алена ЛАБАНАВА

Ці заахвоціць дарагоўля да ашчаднасці?

Як распавёў старшыня Дзяржаўнага камітэта па энергазберажэнні і энергетычным наглядзе Леў Дубовік, на энергазберагальныя мерапрыемствы ў нас ужо пайшло 100 мільёнаў долараў, з якіх 20 мільёнаў – выдаткі дзяржавы.

За гэтыя грошы з 1995 года ўдалося зменшыць энергаёмістасць унутранага валавага прадукту на 1%, у тым ліку за 2000 год – на 7%. Міжнародны Банк гатовы выдаткаваць Беларусі на гэтыя справы на працягу 4-5 гадоў яшчэ 20 мільёнаў долараў з адтэрміноўкай выплаты крэдыту на 4 гады. Па словах Льва Дубовіка, нашай краіне гэта вельмі выгадна, бо, укладаючы гэтыя сродкі ў праекты з тэрмінам акупляльнасці не больш за 1,5 года, прыбытак з гэтых сродкаў можна атрымаць некалькі разоў.

Укараненні новых энергазберагальных тэхналогій у галіну сельскай гаспадаркі могуць зменшыць энергаспажыванне ў 4-5 разоў. А калі ў жылых дамах правесці ўсе энергазберагальныя работы, як то замена вокнаў і ўкладка тэрмашубы на сцены дома, жыхарам будзе хапаць трацины той цеплаэнергіі, што яны выкарыстоўвалі раней. Ліквідацыя цеплатрасаў і ўладкаванне асобных кацельняў на прадпрыемствах ці ў дамах дазволіць скараціць спажыванне цяпла ў 5 разоў, а пераход на спажыванне выключна мясцовых відаў паліва – у 8 разоў.

Праблема перакрыжаванага субсідзіравання, са словаў Л.Дубовіка, павінна вырашыцца на працягу бліжэйшых 3 гадоў. 1 Гкал цяпла, якой хапае на ацяпленне 2-пакаёвай кватэры на працягу месяца, па сабекошце павінна абыходзіцца жыхарам у 12-14 долараў. Рэальна яны пакрываюць толькі сёмую частку, астатняе – прадпрыемствы. Разглядаецца прапанова абавязаць усе суб'екты гаспадарання выдаткоўваць ад выручкі 1% на пазбаўленне перакрыжаванага субсідзіравання.

Тая ж сітуацыя з электраэнергіяй. Суадносна затратам электраэнергія насельніцтву павінна абыходзіцца ўдвая даражэй, чым прадпрыемствам. Пры выпуску 1 кВ/гадзіна каштуе 3 цэнты, прадпрыемству гэта абыходзіцца ўжо прыкладна ў 5 цэнтаў, а насельніцтву – 1,5 цэнта. Таму плануецца паступова пераводзіць насельніцтва на поўную ягоную аплату: у 2001 годзе давесці да 20% аплаты сабекошту энергіі, у 2002-ім – да 30% і так далей з арыфметычнай прагрэсіяй у 10%.

Скараціўшы спажыванне электраэнергіі з 1990 года з 50 да 30 мільярдаў кВ/г, 7 мільярдаў з іх мы закупляем: 1,5 мільярда ў Літвы і 5,5 мільярдаў – у Расіі. Так абыходзіцца танней. Таму пры магчымасцях нашых электрастанцыяў вырабляць электраэнергію і па 45 мільярдаў кВ/г штогод, занятыя яны толькі напалову. Пры гэтым ёсць планы прадаваць беларускую электраэнергію Польшчы ці Чэхіі.

Выкарыстоўваць актыўна альтэрнатыўныя крыніцы энергіі пакуль не ўдаецца, бо гэта яшчэ альбо нявыгадна, альбо тэрмін акупляльнасці занадта доўгі.

Алена ПАЗЬНЯК

ФІНАНСЫ

Маючы 1 мільярд долараў, нашто пазычаць 100 мільёнаў

Старшыня Цэнтральнага банка Расійскай Федэрацыі Віктар Герашчанка і старшыня праўлення Нацыянальнага банка Беларусі Пётр Пракаповіч бралі ўдзел у сёмым паседжанні Міжбанкаўскага валютнага савета Саюзнай дзяржавы, якое праходзіла ў Іркуцку. На ім абмяркоўваліся пытанні ходу выканання грашова-крэдытнай палітыкі, уніфікацыі банкаўскага заканадаўства, а таксама палітыкі прывязкі беларускага рубля да расійскага.

Не абыдзена ўвагай і пытанне выдзялення расійскім Цэнтрабанкам Нацбанку Беларусі першай траншы стабілізацыйнага крэдыту ў суме 1,5 мільярда рублёў, што складае трацину ад крэдытнай лініі агульным аб'ёмам 4,5 мільярда расійскіх рублёў. Гэтыя грошы Беларусь мелася атрымаць на пачатку года, але яны перэтрываліся ў своеасаблівы шантаж ці набылі якасць крэдытнага пагашэння Беларуссю запазычанасці перад Расіяй. Цяпер нібыта ўсе прынцыповыя моманты (а што гэта за моманты – ніхто не ведае) канчаткова ўрэгуляваны, і першая транша паступіць у Беларусь бліжэйшым часам.

Уся валтузня вакол расійскага крэдыту ў 100 мільёнаў долараў, з якіх расіяне цяжка расстаюцца навет з трэцяй часткай, выклікае вялікае здзіўленне. Здаецца, не так даўно, выступаючы ў Нацыянальным сходзе, Лукашэнка абвесціў пра мільярд долараў, атрыманы Беларуссю на гандлі зброяй. Па словах Лукашэнкі, ён ляжыць у загашніку на чорны дзень. У чыіх руках і на чыёй тэрыторыі гэты загашнік, не ведае навет міністр фінансаў рэспублікі. Але добра ведае Лукашэнка. Нашто ў такім выпадку насельніцтву Беларусі прымаць на сябе пазыку ў 100 мільёнаў, калі краіна мае нагандляваных долараў у 10 разоў болей. У чым тут крыецца таямніца, прыйдуць на Беларусь, як кажуць, жывыя грошы ці толькі іхны залік пад ранейшыя пазыкі ці даўгі з аднachасовай больш шчыльнай «прывязкай» да расійскага рубля, пакажа бліжэйшы час.

Яўген ГАРЭЛІК

БІЗНЕС

Перарэгістрацыя магчыма падоўжыцца

Тэрмін рэгістрацыі (перарэгістрацыі) суб'ектаў гаспадарання ў Беларусі будзе падоўжаны на год – да 1 ліпеня 2002 года. Міністэрства прадпрымальніцтва і інвестыцыяў унесла адпаведныя прапановы ва ўрад; чакаецца, што дэкрэт прэзідэнта аб падаўжэнні тэрміну перарэгістрацыі з'явіцца бліжэйшым часам. Пра гэта паведаміў міністр прадпрымальніцтва і інвестыцыяў Анатоль Скорбеж 20 ліпеня на прэс-канферэнцыі ў Мінску.

Скорбеж падкрэсліў, што з'яўляецца прыхільнікам лібералізацыі рэгістрацыі суб'ектаў гаспадарання. Разам з падаўжэннем яе тэрміну, у праекце дакумента, прадстаўленага ва ўрад, закладзены таксама першы крок да ажыццяўлення заяўнага прынцыпу, у адпаведнасці з якім «калі хтосьці прывёў усе свае дакументы ў адпаведнасць з патрабаваннямі, яму не трэба ісці на перарэгістрацыю». Уводзіцца і прынцып спрошчанай сістэмы ліквідацыі непрацуючых прадпрыемстваў.

На думку міністра, пасля выхаду гэтага дэкрэта праблемаў з рэгістрацыяй не будзе.

Ірына САЗАНОВІЧ

Угнаенні падаражэюць?

Кіраўніцтва гродзенскага вытворчага аб'яднання «Азот» лічыць неабходным павялічыць цэны на сваю прадукцыю на 60%.

Гэта выклікана складаным фінансава-эканамічным становішчам, у якім апынулася адзін з найбуйнейшых экспарцёраў Беларусі. У прыватнасці, «Азот» знаходзіцца на картатэцы (картатэка – плацёжныя патрабаванні, выстаўленыя ў банк) з сумай, што складала на пачатак ліпеня 4 мільярды рублёў. Асноўнай прычынай сталі страты ад паставак угнаенняў сельскай гаспадарцы Беларусі, якія за 5 месяцаў гэтага года склалі 9 мільярдаў рублёў. Не пагашаецца і запазычанасць вёскі за адгружаныя «Азотам» угнаенні ў суме 2,6 мільярда рублёў.

Вікторыя МЯЖЫЕВА

ЭКСПРЭС

Прогнозы, долги, расчеты

Товары и оборот

Розничный товарооборот в республике за первое полугодие текущего года составил 3 триллиона рублей. По данным министерства статистики и анализа, это почти на 17 процентов больше, чем за аналогичный период прошлого года. Объем платных услуг за шесть месяцев составил 581 миллиард рублей. Индекс потребительских цен за это время, по сравнению с прошлогодним показателем, возрос более чем на 22 процента. Среднемесячный же его прирост за период с начала текущего года, по сравнению с соответствующим периодом прошлого, увеличился на 3,4 процента.

Топлива покупают меньше, не потому, что не хотят ...

В этом году в Беларуси значительно сократилась реализация нефтепродуктов. По данным министерства статистики и анализа, за первое полугодие 2001 года в Беларуси реализовано 294.436 тонн автобензина, или 74,2 процента к соответствующему летнему периоду, дизельного топлива – 46.368 тонн (83,5%), печного топлива – 38.888,2 тонны (92,1%), мазута – 549.194,7 тонны (76,8%), нефтебитума – 86.065,4 тонны (66,7%). Сократилась также реализация нефтепродуктов через АЗС концерна «Белнефтехим». Основной причиной сокращения реализации нефтепродуктов стала неплатежеспособность многих потребителей, особенно колхозов и совхозов республики.

«Белнефтехим» – козел отпущения

Задолженность сельского хозяйства Беларуси за потребленные нефтепродукты может серьезно повлиять на обеспечение топливом уборки зерновых. Только министерство сельского хозяйства и продовольствия задолжало концерну «Белнефтехим» за нефтепродукты, потребленные во время весенней посевной кампании, больше 11 миллиардов рублей. Еще 28 миллиардов должны предприятия по нефтепродуктообеспечению, с которыми не могут рассчитаться колхозы, совхозы и другие субъекты хозяйствования.

Андрей КАРПОВИЧ

SOS! Чумное забытьё

В семи кварталах национального парка «Беловежская пуща» начались сплошные санитарные рубки общей площадью 50 гектаров.

Таков итог многолетнего «рачительного» хозяйствования Управления делами президента РБ на заповедных территориях.

Высокополномочными управленцами полностью проигнорирована профессиональная сторона дела, то бишь экологическая, если не брать в расчет, что рубки в заповедных кварталах санкционированы министерством природных ресурсов и охраны окружающей среды. Подпись согласования учинил замминистра Василий Подоляко, не выходя, что называется, из кабинета.

Решение о сплошных санитарных рубках принято келейно, на основании так называемого «Акта о результатах обследования еловых насаждений», в обход научно-технического совета парка и Национальной Академии наук Беларуси. Среди подписавших данный акт есть, однако, и ученые: Я.Марченко (госучреждение «Беллесозащита» министерства лесного хозяйства), А.Блинцов (Белорусский государственный технологический университет), А.Лучков и А.Максимович (Управление делами президента).

Производственно-хозяйственный прессинг на так называемую «особо охраняемую» территорию связан скорее всего с долговой ямой, в которую попал национальный парк. В 1999 году, когда делами президента заправлял незабвенный куратор заповедных просторов Беларуси Иван Титенков, у немецкого предпринимателя была куплена бэушная высокопроизводительная пилорама, рассчитанная на сырорастущую древесину, что еще более стимулировало и без того имеющие место вандальные тенденции в пуще. Однако больше всего сегодня жмут долги за авантюрную покупку, огромные проценты в виде ежемесячных выплат, так как большие деньги были взяты в кредит якобы «под гарантию президента».

Три месяца назад произошла смена руководства: Евгения Смоктуновича, осмотрительно интеллигентного потомственного лесовода из рода пущанцев, заменил Николай Бамбиза, закалённый на производственно-хозяйственном освоении другой особо охраняемой территории – национального парка «Припятский», где он много лет пребывал в должности гендиректора, пока не возглавил белорусский рыбнадзор, откуда его и выудила три месяца назад ныне управляющая делами Г. Журавкова.

Дремучее дело о сплошных рубках раскручивается с каждым днем и угрожает не только колоссальными потерями биоразнообразия наиболее сохранившегося уголка зеленой Атлантиды, но и большими моральными издержками. Нельзя забывать, что 90 процентов лесов Беловежской пущи — это первичные леса, которые образовались естественным путем и формировались под воздействием природных процессов без вмешательства человека. Нынешние властители Беловежской пущи пытаются бесстыдно забыться, что распоряжаются эталонным богатством страны, занесенным в Список объектов мирового наследия человечества и получившим статус биосферного заповедника. Временщики. Им надо успеть взять, пока в стране беспредел, пока не настали грозящие перемены. Преступное, чумное забытьё.

Инициативная группа «Асацыяцыя беларускіх зялёных»
Белавежская пуща–Минск

Фота IREX/ProMedia

Новы візіт папы рымскага

Як паведаміла прэс-служба Ватыкана, увосень гэтага года Іаан Павел II нанясе чарговы візіт у краіны Садружнасці Незалежных Дзяржаваў. Гэтым разам рымскі пантыфік наведае былыя савецкія рэспублікі Арменію і Казахстан. Візіт папярэдне запланаваны на 22—27 верасня. Як і цягам чэрвеньскага візіту ва Украіну, папа рымскі прыме ўдзел у шэрагу экуменічных мерапрыемстваў і засведчыць пашану мясцовым каталіцкім вернікам і парафіям, якія вытрывалі ў жорсткіх умовах бальшавіцкага пераследу.

Галоўнай падставай папскага візіту ў Арменію будзе святкаванне 1700-годдзя хрышчэння гэтай краіны, дзе пераважная канфесія ёсць Армянская Апостальская царква. Ачольнік гэтай старажытнай усходняй царквы патрыярх-каталікос усіх армянаў Гарэгін II асабіста запрасіў папу рымскага ў Арменію.

Візіт у Казахстан, які адбудзецца на запрашэнне прэзідэнта Нурсултана Назарбаева, быў узгоднена прымеркаваны па часе да візіту ў Арменію. У абедзвюх рэспубліках каталіцкія абшчыны адносна невялікія, але маюць моцныя традыцыі.

На гэтакім фоне запрашэнняў аўтарытэтнага Іаана Паўла II у краіны, дзе вернікаў каталікоў непазнальна менш, чым у Беларусі ці нават у Расіі, набывае нейкую змрочную сімволіку тое лютае супраціўленне візіту папы рымскага ў Расію і Беларусь, якое выказвае Руская праваслаўная царква. Няма ніводнай падставы, якая дазваляла б РПЦ вырашаць за вернікаў-каталікоў і супрадзейнічаць іх жаданням. Між тым імкненне патрыярха маскоўскага «прабіць» для рускага праваслаўя статус дзяржаўнай царквы на абшарах Расіі і Беларусі, патуранне ў гэтакіх амбіцыях з боку свецкай расійскай і беларускай уладаў наносіць шкоду і парушае правы вернікаў каталіцкай канфесіі. Спробы РПЦ вырашаць складаныя праблемы валюнтарыстычна не дададуць ёй вернікаў, але адвароцяць ад яе тых людзей, якія жадаюць жыць у адкрытым грамадстве, а не пад духоўным ціскам амбіцыйнай праваслаўнай адміністрацыі.

Альберціна ВЕЖНАВЕЦ

Зорка беларускага джаза

Яго называлі і называюць «другой трубой свету». Пасля выбітнага джазмена Луі Армстронга, які пры знаёмстве падарыў Рознеру свой фотаздымак з надпісам «Беламу Луі Армстронгу ад чорнага Эдзі Рознера». Гэты легендарны музыка граў так, што хадзілі показкі, што ягоная труба выробленая з золата. Але праўда, што Рознер мог граць на дзвюх трубах адначасова.

Аднак, калі Луі Армстронг жыў у вольных Злучаных Штатах Амерыкі, то Эдзі Рознеру не пашэнціла. Яму давялося жыць і ў фашыстоўскай Нямеччыне, і ў сталінскім СССР, у прыватнасці, у Беларусі, дзе ён не адзін раз спазнаў рэпрэсіі. У выніку ягонага імя няма ў аніводнай энцыклапедыі за савецкім часам. Між тым Рознер правёў у Беларусі ладны кавалак жыцця, таму ён наш. Дастаткова сказаць, што Эдзі Рознер ачольваў Дзяржаўны джазавы аркестр Беларусі, першы і апошні ў нашай краіне.

Адольф-Эдуард Рознер нарадзіўся ў 1910 годзе ў Берліне, скончыў тамтэйшую кансерваторыю па класе скрыпкі. Пасля яе яшчэ цягам двух гадоў вучыўся ў Вышэйшай музычнай школе па класе кампазіцыі дырыжыравання. Ягонае майстэрства заўважылі адразу. Ужо ў 16 гадоў Рознер браў удзел у канцэртах, што даваліся адмыслова для нямецкага кайзера, а ў 23 гады меў уласны аркестр. Была папулярнасць ва ўсёй Еўропе. Рознер умеў выдаваць незвычайныя па пранікліваcці і танальнасці гукі, ды і наогул джаз уваходзіў у апантаную моду.

Усё гэта скончылася з прыходам да ўлады Гітлера. Пачаўся пераслед габрэяў, а джаз абвесцілі музыкай недачалавекаў. Пацярпеў, нягледзячы на сусветную вядомасць, і Эдзі Рознер. Ён змушаны пераехаць у Польшчу, дзе ціха жыве і грае ў аркестры ўсяго да 1939 года, да пачатку Другой сусветнай вайны, калі Польшча падпала пад нямецкую акупацыю. Рознер апынаецца на тэрыторыі Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны, якія ў сваю чаргу адышлі да СССР. Львоў, Беласток, Мінск... Эдзі Рознер становіцца савецкім грамадзянінам, адкінуўшы другую частку свайго імя – Адольф. З 1940 года ён стаў кіраўніком джаз-аркестра Беларусі, а потым у 1944 годзе — і першым заслужаным артыстам БССР з ліку выканаўцаў джаза на ўсіх абшарах СССР.

Джаз-аркестр беларусы займелі невыпадкова. Яшчэ ў 1936 годзе Камітэт па справах мастацтваў пры Саўнаркаме СССР прыняў рашэнне аб стварэнні музычных дзяржкалектываў, сярод якіх сімфанічны аркестр, харавая капэла, аркестр народных інструментаў, а таксама джаз-аркестры. Гэтыя калектывы мусілі быць арганізаваныя ў кожнай савецкай рэспубліцы. Гэтак і з'явіўся Дзяржаўны джаз-аркестр Беларускай ССР пад кіраўніцтвам і пры ўдзеле Эдзі Рознера.

Спачатку гэты калектыў выступаў перад сеансамі ў кінатэатры «Чырвоная зорка». Першыя вялікія канцэрты аркестр Рознера даў у сярэдзіне красавіка 1940 года цягам трох дзён у філармоніі (цяпер гэты будынак, дзе месціцца кінатэатр «Перамога»). Выдаўся фурор. Давялося сыграць наступнымі днямі яшчэ два канцэрты

Эдзі Рознер

Скульптура А. Шатэрніка «Прысвячэнне Рознеру»

«Раскрутцы» і грунтоўнаму фінансаванню калектыву спрыяў сам сакратар ЦК кампартыі Беларусі Панцеляймон Панамарэнка, які быў вялікім аматарам джаза. У рознераўскага аркестра з'явілася сучасная гукаўзмацняльная апаратура і нават цэлы кардэбалет, што было тады сапраўдным дзівам у СССР. У звязку з гэтым кардэбалетам расказваюць такую гісторыю. Да Эдзі Рознера падышоў нейкі чыноўнік з Камітэта па правах мастацтваў і з намёкам прамовіў: «Я такое бачыў у Парыжы». На што музыка адказаў: «Хай цяпер паглядзяць іншыя!»

Рознер ператварыўся ў сапраўдную зорку савецкай эстрады. Неяк падчас гастроляў выступ рознераўскага аркестра пачуў Леанід Уцёсаў, ягонай рэакцыяй сталі словы «Нам цяпер, хлопцы, на эстрадзе рабіць няма чаго».

Джазавыя гурты былі збольшага акампаніятарамі тагачаснай эстраднай савецкай папсе. Ды і мала мелася ў СССР сур'ёзных прафесійных джазменаў, бо не было, як кажуць, адмысловай школы. Забуялая папулярнасць Эдзі Рознера тлумачыцца тым, што ў Дзяржаўным джаз-аркестры Беларусі гэта было, тут сабраліся пераважна музыкі замежнага паходжання з кансерваторскай адукацыяй. Рознер займаўся джазам, якім ён яго бачыў і любіў, граў сапраўдны свінг, таму ён, бывала, абыходзіўся з публікай такім чынам: па сканчэнні праанансаванай праграмы, калі слухачы, пабіўшы ў ладкі, пакідалі залу і ішлі забіраць паліто ў гардэроб, на сцэну нечакана выходзіў Рознер і абвяшчаў, што вось цяпер, маўляў, мы будзем граць для сапраўдных аматараў джаза, а ўваходныя дзверы тым часам зачыняліся.

Але ў 1947 годзе Эдзі Рознер быў абвінавачаны ў шпіянажы на карысць Нямеччыны і прыгавораны да 10 гадоў ГУЛАГа. Тое самае здарылася і з жонкай джазмена, актрысай Рут Камінскай. Сама яна значнай артыстычнай славы не прыдбала, а вось ейная маці – Іда Камінская — у 1966 годзе стала першай неамерыканкай, заваяваўшай «Оскар» за фільм «Дом на плошчы». Дзяржаўны джаз-аркестр Беларусі распушчаны. Назаўсёды. Музыка стаў ахвярай маштабнай кампаніі выкрывання нізкапаклонства перад Захадам і заходняй культурай. Што праўда, умовы ўтрымання Рознера ў зняволенні на Калыме былі адрознымі, чымсьці ў іншых «зэкаў»: магчымасць слухаць радыё і вольны выхад у горад. Больш за тое — у лагеры Рознеру дазволілі нават арганізаваць сапраўдны аркестр з музыкаў-арыштантаў і гастраляваць пад вартай па Сібіры. Там Рознер захварэў на цынгу, ён не мог доўга нават датыкацца трубы, але неяк акрыяў.

Яго выпусцілі і рэабілітавалі ў 1954 годзе, прычым адным з першых, пасля працэсу над Берыяй, які асабіста дапытваў яго ў 1947 годзе. Па вызваленні аднавіць джаз-аркестр у Мінску Эдзі Рознеру, на жаль, не дазволілі, і талент перабраўся да Масквы.

Ён яшчэ доўгі час быў дужа слухальны, але паступова папулярнасць згасала. З моды джаз пачалі адсоўваць вакальна-інструментальныя гурты, да ўсяго Рознер патрапіў у аўтааварыю, дзе згубіў пярэднія зубы. А без іх як след граць на трубе вельмі складана. Рэпрэсіраваны другім разам, у 1972 годзе ён з'язджае на радзіму, у Заходні Берлін, дзе, паграўшы трохі ў рэстарацыі, праз чатыры гады памірае.

Многія і дагэтуль памятаюць такія вядомыя рознераўскія кампазіцыі, як «Сент-луіс блюз», «Казкі Венскага леса», «Караван», «У лодцы», «1001 такт у рытме джаза», « Каўбойская песня», «Сэрэнада на асле», «Бывай, каханне», «Гэта не сон», «Хлопец-хлапчук». Аднак у Беларусі Эдзі Рознер, шмат у чым запачаткаваўшы беларускую эстраду, аніяк не ўшанаваны.

Ёсць, праўда, адна цікавая ідэя ў скульптара Алеся Шатэрніка. Яму з дзяцінства запомніліся гукі рознераўскага «Каравана», пад іх стварыў мадэрновую скульптуру «Танцуючыя зэдлікі», другая назва якой «Прысвячэнне Эдзі Рознеру». Паводле. А.Шатэрніка, ён не хацеў рабіць банальную постаць чалавека з трубой, апрача таго, гэта яшчэ і прысвячэнне знесенай Нямізе, дзе жылі габрэі, якіх потым перасялілі ў Чыжоўку. На думку скульптара, чатырохметровыя бронзавыя «Танцуючыя зэдлікі» трохі б разбавілі бетонна-шкляны выгляд сучаснага раёна Нямігі.

Кірэй МАНУЙЛА

Заразны прыклад талібаў

Чалавецтва, трэба думаць, ніколі не забудзецца на вар'яцкае зруйнаванне талібамі помнікаў даісламскай культуры – наскальных скульптурных выяваў Буды, якія стараннаператваралі ў аскепкі з дапамогай дынаміту і гарматаў. Падобна на тое, што гэты вопыт вырашыла ўжыць рускае воінства ў каўказскіх суб'ектах федэрацыі.

Прэзідэнт Інгушэціі Руслан Аушаў звярнуўся да расійскага кіраўніцтва з патрабаваннем знайсці і пакараць вайскоўцаў, якія апаганілі помнікі гісторыка-архітэктурнага запаведніка ў Джэйрахскай цясніне. Аушаў сцвярджае, што на мінулым тыдні ваеннаслужачыя з вайсковай часткі 58-й арміі, якая дыслакуецца на тэрыторыі Джэйрахскага запаведніка, разбурылі дах старажытнага храма Хаба-Ярды, збудаванага тысячу гадоў таму на асабісты загад славутай царыцы Тамары. Непасрэдна сам храм па-дзікунску і абразліва скарыстоўваўся пад салдацкі сарцір, у франтона з барэльефамі было абсталяванае стрэльбішча. З абломкаў сцяны старадаўняй вежы расійскія салдаты выклалі на горным схіле свой дзёрзскі дэвіз: «Если не мы, то кто?» Аушаў паведаў, што з ваеннага верталёта вялі адкрыты мэтанакіраваны агонь, якім быў знішчаны могільнік IX стагоддзя.

Названыя кіраўніцтвам Інгушэціі факты правярала спецыяльная ваенная камісія, якая праз расійскія СМІ распаўсюдзіла інфармацыю, што ніякіх разбурэнняў у названым раёне не выявіла і фактаў вандалізму не было. Інакш кажучы, Аушава абвінавацілі ў паклёпе на расійскае салдацкае высакародства.

Але прэс-сакратар прадстаўніцтва Інгушэціі ў Маскве Адам Мальсагаў абвергнуў заяву камісіі: «Ваенныя проста замарочваюць галаву кіраўніцтву краіны і грамадскасці, скажаючы рэальныя факты», — сказаў ён. Мальсагаў пацвердзіў, што факт вандалізму дакладна меў месца. Мясцовыя жыхары з сяла Таргім бачылі, як 7 ліпеня ваенны верталёт некалькі разоў заходзіў на Баба-Ярды і з дапамогай баявых ракетаў цалкам знішчыў адзін са склепаў старажытнага некропаля, які знаходзіцца побач храма, адначасна пашкодзіўшы і іншыя помнікі.

Кіраўніцтва Інгушэціі спадзяецца, што скандал вакол Хаба-Ярды дазволіць спыніць самавольства расійскіх ваенных. Улады, як падаецца, прымусяць апаганьшчыкаў магілаў пакінуць тэрыторыю Джэйрахска-Асінаўскага музея-запаведніка. МУС Інгушэціі гатовае гэтаму садзейнічаць, працягваючы крымінальную справу па факце нанясення шкоды гісторыка-культурнаму помніку інгушскага народа.

Цікава, як бы рэагавалі рускія ўлады, калі б чужыя салдаты абралі за сарцір храм Васіля Блажэннага ці выкладалі б розныя лозунгі з абломкаў сцяны Троіца-Сергіевай лаўры?

Агнета КВЯТКЕВІЧ

Фантан на стадыёне

Унічыю, з лікам 0:0, згулялі ў паўторным матчы трэцяга раўнда Кубка УЕФА—Інтэртота супраць нямецкага « Вольфсбурга» футбалісты мінскага «Дынама». Пасля паразы на выездзе ў Германіі — 3:4 наш клуб задавальняла хатняя перамога. Толькі тады «Дынама» выходзіла ў наступны этап розыгрышу. Не атрымалася. Сама гульня, на якую прыйшло больш за 10 тысяч гледачоў, была цікавая, да таго публіка пабачыла незвычайнае відовішча, зусім не звязанае з футболам. На 30-й хвіліне другога тайма арбітр з Францыі вымушаны быў спыніць сустрэчу, бо ў цэнтры футбольнага поля нечакана забіў фантан. Хутчэй за ўсё, адбыўся нейкі збой у працы дрэнажнай сістэмы. Незапланаваны перапынак прынёс некалькі вясёлых хвілінак у напружаную барацьбу. Некаторыя з цемнаскурых гульцоў каманды гасцей пачалі прымаць душ, а лідэр дынамаўскіх атакаў Пётр Качура спрабаваў закрыць нечакана ўзнікшую амбразуру грудзямі... Аматарам футбола такія намаганні былі на пацеху. Праз некаторы час незвычайную сітуацыю ўдалося выправіць. Здараецца, канешне, што на поле заскоча валацужны сабака ці імкліва прабяжыць нейкі нудыст, але вось водную феерыю мы ўбачылі ўпершыню. Цікава адзначыць, што тэлетрансляцыя запісу матча ноччу гэты фрагмент пакінула. Такі інцыдэнт, дарэчы, можа вельмі дорага каштаваць беларускай федэрацыі, і, хутчэй за ўсё, прыйдзецца плаціць у еўрапейскую казну грашовы штраф. Міжнародная афіцыйная сустрэча была пад пагрозай зрыву.

Сама сустрэча, і пасля гэтага незапланаванага халоднага душа ў спякотны дзень, была вельмі напружанай, з прыблізна роўнымі шанцамі на поспех. Па галявых момантах лік павінен быць зусім іншым, бадай, хутчэй як і тыдзень таму ў Вольфсбургу, калі было забіта сем мячоў. Героямі паядынку ў Мінску сталі абодва варатары, Клаус Ротмайер і Андрэй Сідзельнікаў, дэманстраваўшыя выдатнае майстэрства. Самаадданасць у барацьбе ўсіх без выключэння спартсменаў падкрэсліў і той факт, што суддзя ў полі прад'явіў футбалістам адразу сем жоўтых картак, выдаліў немца з поля, хаця, сутыкненні не былі жорсткімі. Ніхто не хацеў прайграваць. Пашанцавала больш вопытнаму клубу з Германіі. Напрыклад, гадавы бюджэт «Вольфсбурга», нагадаем, толькі дзевятай каманды ў бундэслізе, складае больш за 60 мільёнаў нямецкіх марак, дванаццаць ягоных футбалістаў атрымоўваюць штогод зарплату па адным мільёне, і багаты калектыў мае магчымасць трымаць у сваім складзе ажно шаснаццаць легіянераў з трох кантынентаў. На жаль, параўнаць гэтыя лічбы з якім-небудзь беларускім футбольным клубам проста нельга. Нават калі мець на ўвазе ўсю колькасць камандаў у краіне. Плюс да таго валейбольныя, баскетбольныя ды іншыя спартыўныя арганізацыі, разам узятыя!

Мінчане завяршылі свой «інтэртотаўскі» паход з добрымі паказчыкамі: тры перамогі, дзве нічые і толькі адзіны пройгрыш.

Уладзімір ДАЎЖЭНКА

Ожирение без границ

Уолтер Уиллет,
профессор медицины
Гарвардского университета

Гости Соединенных Штатов часто поражены признаками ожирения, которые можно увидеть повсюду. В самом деле, в Европе устаревший стереотип «безобразного американского» туриста меняется на карикатуру «толстого американца».

Количество взрослых американцев, которые страдают от ожирения, возрос с 12% в 1991 г. до 18% в 1998 г. У другой большой части американцев вес также превышает здоровые нормы, но он ниже официального определения ожирения. Половина всех американцев, в действительности, или имеют избыточный вес, или страдают от ожирения согласно критериям Всемирной организации здравоохранения. Уровень ожирения среди детей тоже быстро растет.

Эта эпидемия ожирения является глобальной и охватывает многие страны Восточной Европы и развивающиеся страны. Например, процент людей с избыточным весом и ожирением в Мексике, Кувейте и некоторых частях Южной Африки такой же или выше, чем в Америке. В России, как показывают исследования, 30-35% женщин и 10-15% мужчин страдают от ожирения. В бывшей Восточной Германии ожирение наблюдается у 20-30% женщин и 15-20% мужчин.

Более того, пока ожирение распространялось, оно подверглось изменениям. Больше ожирение не является роскошью богатых; вместо этого оно стало недугом бедных. В богатых странах, в самом деле, ожирение в два-три раза более вероятно среди людей с самым низким уровнем образования.

Проблемы со здоровьем и стоимость лечения осложнений, к которым приводят ожирение и избыточный вес, огромны. В Америке излишек жировых отложений в теле является причиной около 90% заболеваний диабетом, который развивается в зрелом возрасте, способствует развитию некоторых тяжелых форм рака, артрита, катаракты и вообще снизил уровень жизни.

Хотя генетические факторы оказывают влияние на вероятность развития ожирения, они не могут объяснить такой огромный рост за такой короткий период времени. В основном, прибавление в весе происходит, когда снижается физическая активность или увеличивается общее потребление калорий.

Удобные виды транспорта и сидячая работа драматически сократили уровень физической активности во всем мире. 80% мирового населения имеют сейчас достаточно пищи. Это большое достижение, но потребление даже небольшого количества пищи выше нормы приведет к ожирению через несколько лет. Благодаря возможности есть то, что всегда под рукой – магазины с продуктами быстрого приготовления, полуфабрикатные обеды – люди полностью потакают своим слабостям.

Что же делать? Во-первых, мы должны признать, что ожирение возникает не от потребления жиров. В настоящее время люди потребляют меньшее количество жиров и, тем не менее, они полнее, чем когда-либо. В самом деле, медицинские тесты показывают, что жиры и углеводы оказывают одинаковое воздействие на жировой запас тела. Таким образом, те странные диеты, которые исключают жир, но насыщены большим количеством углеводов, обречены на неудачу. Городская беднота в развивающихся странах является доказательством того, что ожирение достигает самых больших размеров, когда ограниченная физическая активность сочетается с простой мучнистой диетой.

В принципе, если бы каждый человек регулярно занимался физическими упражнениями и был осторожен с потреблением калорий, случаи ожирения были бы редкими. Но так как низкий уровень физической активности и чрезмерное потребление калорийной пищи стали неотъемлемой частью нашей жизни, люди, которые действуют в одиночку, сталкиваются с множеством препятствий. Эффективная стратегия по борьбе с эпидемией ожирения потребует и частной, и организованной инициативы, включая элементарные меры:

– школы и компании могут включить ежедневную физическую деятельность, подавать здоровую пищу и интегрировать обучение здоровому образу жизни в свой режим;

– родители могут ограничить время, проводимое детьми у телевизоров, не покупать тонизирующие напитки, выражать свою любовь без высоко калорийных сладостей и подавать хороший пример своей диетой;

– правительства могут создать условия для пешеходов, велосипедистов и отдыха.

Хотя мы охотно тратим огромные деньги на лечение заболеваний и осложнений, которые возникают у многих людей с избыточным весом, мы не хотим вложить даже скромные средства в стратегии, которые могут предупредить проблему, лежащую в основе этого.

Предупредительные меры особенно важны в бедных странах. Демографы Организации Объединенных Наций предсказывают, что в течение следующих 30 лет к мировому населению прибавятся 2 миллиарда людей. Самый большой прирост будет в бедных городских районах развивающихся стран, местах, где сейчас отмечается самый большой рост ожирения и где обеспечение дорогой медицинской помощи является затруднительным. Грустно то, что эти города обычно расширяются, не создавая безопасных условий для отдыха. Создать такие условия недорого в то время, когда строятся улицы, но будет дорого стоить в будущем.

Многие люди, которые научились заниматься физическими упражнениями и избегать потребления чрезмерных калорий, контролируют свой вес. Перемещение бремени ожирения с богатых на бедных во многих западных странах доказывает то, что знания и способность действовать в соответствии с ними – очень важны. У нас также есть примеры целых стран – Голландия и некоторые Скандинавские страны – где занятия физическими упражнениями поощряется, а велосипедные и пешеходные дорожки включаются в городской дизайн.

© Project Syndicate

Справка

Ожирение – это наличие излишних жировых отложений в теле. По этой причине показатель массы тела (ПМТ), который вычисляется с помощью измерения веса тела, принимая во внимание рост, наиболее широко используется для того, чтобы определить ожирение. ПМТ вычисляется таким образом: вес (в кг) делится на рост (в дм) и производное возводится в квадрат. Всемирная организация здравоохранения определила, что ожирением считается ПМТ 30 и выше. ***Пример***: вес 120 кг, рост 170 см (17 дм), производное от деления 7 в квадрате – 49.

Избыточный вес определяется ПМТ от 25 до 29,9. Хотя риск для здоровья при избыточном весе, включая диабет, болезнь сердца и некоторые виды рака, меньше, чем при ожирении, он все еще является значительным.

Астрологический прогноз

от Вероники Кудрявцевой на 23– 29 июля

Астропрогноз отражает общий природный социально-психологический фон наподобие прогноза погоды. Индивидуальное прогнозирование строится на точных данных: учитываются день, месяц, год, место и время рождения человека.

ОВЕН. Вы как будто заново знакомитесь с человеком, являющимся одним из друзей или членов команды, и способный оказать неожиданную услугу или даже претендовать на роман. Смена офиса или местопребывания, покупка красивых принадлежностей могут украсить не только быт, но и в выгодном свете обновить жизнь. Вам придется решать денежные вопросы, на кого-то тратиться, и лучше всего это делать во второй половине недели.

ТЕЛЕЦ. Вам может повезти — будет оказана поддержка по существу, вплоть до финансовых вливаний. Друзья и единомышленники работают слаженно. А вот кто-то из конкурентов или коллег, скорее всего – женщина, может разочаровать или потребовать вознаграждения. Многие вопросы решаются в лучшем виде во второй половине недели, вы даже сможете блеснуть талантом игрока или авантюриста в лучшем понимании.

БЛИЗНЕЦЫ. Несмотря на то, что в отношении вас строят козни, частенько юридического характера, приходит время расширять поле жизнедеятельности. Встает на повестке дня старый финансовый вопрос в пятницу. Самые лучшие перспективы исходят из других стран или же от тех личных друзей, которые обладают приличным социальным статусом. Имидж окрашивается в выгодные вам тона, вы способны ощутить любовь.

РАК. Вам опять приходится участвовать в решении проблемы, касающейся в большей степени ваших друзей и имеющей для вас тайный либо следственный характер. В этом смысле намечаются перемены к лучшему. Может быть, придется отлучиться куда-то или провести встречу по данному поводу в пятницу. Ближе к выходным в родном доме гости, которым вы рады. Хотя коллективный выезд тоже пройдет как нельзя лучше.

ЛЕВ. Вы что-то крутите и выгадываете, а в это время открытым противникам, конкурентам или супругу везет больше. И вокруг вашего ребенка не все чисто. Хотя ничто не мешает вам успешно заняться формированием общественного мнения в свою пользу во второй половине недели. Но для этого очень важен оригинальный и неожиданный информационный повод. Юридические проблемы разрешаются в зависимости от ваших реальных заслуг.

ДЕВА. За границей или в дальней поездке вас не очень-то жалуют, зато можно решить свои внутренние проблемы. Кто-то из коллег возвращает к идее, несколько вами подзабытой, вероятно – имеющей национальные или родовые корни, отношение к квартире или земле, и способной принести большую пользу. К тому же, во второй половине недели может полить «золотой дождь», но только для тех, кто этого пока заслуживает.

ВЕСЫ. Кому-то повезет с дальней поездкой, а кто-то будет радоваться приемам, фуршетам, свадьбам или заключению равноправного союза. Возвращается то, что было утрачено в результате какого-то неожиданного инцидента, особенно если речь идет о вашем ребенке, а также о технике. Во второй половине недели для порядочных людей и настоящих друзей действенна поговорка «все, что ни делается – к лучшему».

СКОРПИОН. Наконец-то приходит час праздника по поводу встречи с важными для вас партнерами, супругом, а также по поводу очищения от неприятных историй. Конечно, тем, кто реально нечист душой, придется туго, но каждому свое, а богу богово. В доме праздник. Кто-то из близких звонит или возвращается с дальней дороги. В четверг и пятницу следите за тем, чтобы не было материальных пропаж, не играйте с судьбой в карты и не требуйте больше, чем дают.

СТРЕЛЕЦ. Невозможно служить двум господам одновременно. Важны идеи, которыми вы руководствуетесь. В зависимости от этого вы способны принести много полезного как себе, так и супругу, создать себе весьма выгодный общественный имидж. Высок фактор счастливого случая, особенно во второй половине недели. Играйте и выигрывайте, подавайте документы и выступайте с заявлениями. Решайте самые насущные жизненные проблемы.

КОЗЕРОГ. Если вы много трудитесь и суетитесь, помните, что можно подхватить болезнь дыхательных путей, застудить горло. Кто-то из партнеров готов оказать серьезную финансовую помощь или использование связей, не упустите счастливый случай, даже если вы реально не прикладывали к этому усилия — не отказывайтесь. Веселая компания и личные встречи могут перевернуть жизнь в лучшую сторону во второй половине недели.

ВОДОЛЕЙ. Вам приходится проявлять отменный дипломатический такт, иначе намечается скандал. Ваш ребенок способен оказаться в какой-то двойственной, пограничной ситуации, и именно от вас потребуется применение смекалки и оригинальных решений во второй половине недели. Вероятен крупный выигрыш в жизни, вы становитесь харизматически отмеченной личностью. Правда, для тех, кто кривит душой – крупный проигрыш.

РЫБЫ. Темная подпольная история получает заслуженную оценку. Кто-то теряет репутацию, вынужден думать о перемене профессии или вида деятельности, смены тактики в жизни. А достойным людям помогают, скрывая замыслы. Кто-то из родственников или детей в пятницу приносит долгожданную весть, закрепляет результат прежних усилий. Есть шанс получить долгожданное юридическое или дипломатическое разрешение.

Галоўны рэдактар
Павел ЖУК

© НАША СВАБОДА. Спасылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі
Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Зміцер Жук.
Выдавец — рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана з дыяпазітываў заказчыка на паліграфічным РУП «Чырвоная звязда»
220073, г. Мінск, Першы загарадны завулак, 3. Заказ №1737 Нумар падпісаны ў друк 22/07/2001 (15:00) Наклад – 9.210